

«Յուրոմ» ՓԲԸ

**Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
2020թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	10
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	11
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	12
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	13
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	14

«Բեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Յուլբոմ» ՓԲԸ-ի Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ի (Ընկերություն) և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների (խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2020թ. և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական հոսքերը՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների Եթիկայի միջազգային կանոնագրի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրը) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Եթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Եթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Էական անորոշություն գործունեության անընդհատության հետ կապված

Ձեր ուշադրությունն ենք հրավիրում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետին, որտեղ նշվում է, որ խումբը կրել է 12,688,245 հազար դրամ գումարով զուտ վնաս 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում և այդ ամսաթվի դրությամբ խմբի ընթացիկ պարտավորությունները գերազանցել են ընթացիկ ակտիվները 41,250,414 հազար դրամով՝ հիմնականում պայմանավորված 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետանց կամ 2021թ-ին մարման ենթակա մեծ թվով վարկերի և փոխառությունների առկայությամբ: Աուդիտորական եզրակացության ամսաթվի դրությամբ խումբը դեռ վարում է բանակցություններ վարկերի և փոխառությունների պայմանների վերանայման շուրջ բոլոր վարկատուների հետ: Ինչպես նշվում է Ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետում, այս իրադարձությունները կամ հանգամանքները, Ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետում ներկայացված այլ հարցերի հետ մեկտեղ, վկայում են Էական անորոշության առկայության մասին, որը կարող է նշանակալի կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու խմբի կարողության վերաբերյալ: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվում այս հարցի հետ կապված:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցեր են հանդիսանում այն հարցերը, որոնք մեր մասնագիտական կարծիքով, առավել էական նշանակություն ունեն ընթացիկ տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի համար: Մենք անդրադարձել ենք այս հարցերին համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընդհանուր շրջանակում և վերջիններին վերաբերյալ մեր կարծիքը ձևավորելիս և չենք արտահայտում առանձին կարծիք այս հարցերի վերաբերյալ: Ի լրումն «*Էական անորոշություն գործունեության անընդհատության հետ կապված*» բաժնում ներկայացված հարցի, մենք որոշել ենք, որ ստորև ներկայացվող հարցերը հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր, որոնք պետք է ներկայացվեն մեր եզրակացությունում:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման գնահատում

Ներկայացված է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ 10-ում և 11-ում:

Աուդիտի առանցքային հարց	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված իրականացված աուդիտորական ընթացակարգեր
2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում խմբի հասույթը նվազել է 11%-ով նախորդ տարվա համեմատ: Բացի այդ, խումբը շարունակում է կատարել կապիտալ ծախսումներ ցանցի որակի բարելավման հետ կապված: Խմբի հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները գնահատվել են արժեզրկման տեսանկյունից 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Արժեզրկման ստուգման արդյունքում 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար արժեզրկումից կորուստ չի գրանցվել: Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումն աուդիտի առանցքային հարց է համարվում, հաշվի առնելով՝ – հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մնացորդների էականությունը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության համար, – արժեզրկման վերլուծության ժամանակ ղեկավարության կողմից կիրառված դատողությունների մակարդակը և արժեզրկման մոդելի գնահատմանը վերաբերող ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման և գեղջման հետ կապված գնահատմանը բնորոշ անորոշությունը:	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված մենք իրականացրել ենք հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը. – ուղղել ենք հարցումներ ղեկավարությանը՝ արժեզրկման վերլուծության գործընթացի վերաբերյալ պատկերացում կազմելու համար, – ներգրավվել ենք գնահատման մեր մասնագետներին արժեզրկման ստուգման մոդելի հիմքում ընկած առանցքային ենթադրությունները և դատողությունները, մասնավորապես, կիրառված գեղջման դրույքը, հասույթի աճի տեսակերը, նախքան տոկոսների վճարումը, հարկումը, մաշվածության և ամորտիզացիայի մասհանումները շահույթի (EBITDA) մարժան, կապիտալ ծախսումների կանխատեսումները, ստուգելու համար՝ ելակետային տվյալները համեմատելով արտաքին աղբյուրներից ստացված տեղեկատվության, ինչպես նաև մեր ակնկալիքների հետ, – համեմատել ենք ընթացիկ տարվա փաստացի արդյունքները 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պատրաստված արժեզրկման մոդելում ներառված նույն ժամանակաշրջանի տվյալների հետ՝ ակնկալվող արդյունքների համար ճշգրիտ բյուջե կազմելու ղեկավարության կարողությունը գնահատելու համար, – ստացել ենք խմբի 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա բյուջեն և գնահատել ենք, թե արդյոք այդ բյուջեով ակնկալվող դրամական հոսքերը համապատասխանում են ընթացիկ տարվա արժեզրկման մոդելում ներառված դրամական հոսքերի հետ, – գնահատել ենք արժեզրկման մոդելի արդյունքների զգայնությունը՝ դիտարկելով դրամական հոսքերի նվազման սցենարները հիմնական ենթադրությունների խելամուտոն հնարավոր փոփոխությունների համեմատ, ինչպես նաև

	– գնահատել ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 11-ում կատարված բացահայտումների համապատասխանությունը ՀՀՄՍ 36 «Ակտիվների արժեզրկում» և ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» պահանջներին:
Հասույթի ճանաչում	
Ներկայացված է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ 5-ում:	
Աուդիտի առանցքային հարց	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված իրականացված աուդիտորական ընթացակարգեր
Հասույթն Էական գումար է, որն առաջանում է հասույթի տարբեր ուղղություններից: Բջջային և ֆիքսված կապի ծառայություններից (ֆիքսված լայնաշերտ ինտերնետ, թվային հեռուստատեսություն և ֆիքսված թվային հեռախոսակապ) ստացվող հասույթը բաղկացած է մեծ քանակով փոքր արժեք ունեցող գործարքներից: Հասույթին վերաբերող տվյալները մշակելու համար օգտագործվում են մի շարք բարդ SS համակարգեր, և հսումը հիմնվում է այդ համակարգերի տվյալների վրա: Բջջային և ֆիքսված կապի ծառայություններից ստացվող հասույթի խեղաթյուրման հիմնական ռիսկերն առաջանում են հետևյալի հետ կապված. – ծառայությունների պարամետրերի վերաբերյալ տվյալների հավաքագրում, մշակում և փոխանցում բաշխիչ և բիլինգային համակարգերի միջև, – սակագների ճշգրիտ կիրառում: Հասույթի ճանաչումը պահանջում է նշանակալի դատողություններ և ենթադրում է գնահատման անորոշության բարձր աստիճան, որոնք հատուկ ուշադրություն են պահանջում աուդիտի ընթացքում, մասնավորապես հետևյալի պատճառով. – հսումը վաճառում է միավորված փաթեթներ բջջային և ֆիքսված կապի ծառայությունների իր բաժանորդներին, և ղեկավարությունից պահանջվում են նշանակալի դատողություններ հասույթը	Հասույթի ճանաչումը գնահատելու նպատակով իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը. – մեր ներքին SS մասնագետների աջակցությամբ գնահատել ենք ղեկավարության առանցքային ներքին համակարգերի դիզայնը, կիրառումը և գործառնական արդյունավետությունը, որոնք վերահսկում են ընդհանուր SS միջավայրը, որտեղ գործում են բիզնես համակարգերը, ներառյալ՝ ծրագրին մուտքը և ծրագրի փոփոխությունները վերահսկող համակարգերը, – մեր ներքին SS մասնագետների աջակցությամբ ստուգել ենք ծառայությունների պարամետրերի վերաբերյալ տվյալների մշակումը՝ սկսած բաշխիչ համակարգի կողմից տվյալների հավաքագրումից մինչև փոխանցումը բիլինգային համակարգ՝ հետևելով միացման գրանցումների քանակին, – մեր ներքին SS մասնագետների աջակցությամբ ստուգել ենք բաժանորդներից ստացվող վճարումների մշակման և բիլինգային համակարգում վճարումների արտացոլման գործընթացը, – իրականացրել ենք անկախ վերլուծական ընթացակարգեր բջջային և ֆիքսված կապի ծառայություններից ստացվող հասույթի հետ կապված՝ օգտագործելով գործունեությանն աջակցող համակարգերից ստացված տվյալները և իրապարակայնորեն հասանելի սակագները, – իրականացրել ենք հիմքում ընկած տվյալների ստուգում գործունեությանն աջակցող համակարգերից ստացված տվյալների համար, – գնահատել ենք հաճախորդների հետ պայմանագրերի շրջանակում միավորված գործարքներում առանձին բաղադրիչների բաշխման հետ կապված խմբի կողմից

ծառայությունների և սարքավորումների միջև բաշխելու համար: – Կարող են պահանջվել ղեկավարության նշանակալի դատողություններ օգտագործման անքակտելի իրավունքի պայմանագրերի նկատմամբ ֆինանսավորման բաղադրիչի համապատասխան կիրառումը որոշելու համար:	կիրառվող դատողությունները՝ հիմք ընդունելով առանձին ծառայության կամ ապրանքի վաճառքի գինը, – գնահատել ենք հասույթի հավաքագրման հնարավորության ղեկավարության գնահատականը՝ դադարեցված (պարտագանցված) պայմանագրերի գծով տուգանքներից ստացվող հասույթը և այլ եկամուտը ճանաչելու մասին որոշում կայացնելիս, – գնահատել ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 5-ում կատարված բացահայտումների համապատասխանությունը ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» և ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» պահանջներին:
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով	
Ներկայացված է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ 22-ում:	
Աուդիտի առանցքային հարց	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված իրականացված աուդիտորական ընթացակարգեր
Առևտրական դեբիտորական պարտքերն էական գումար են կազմում և ներկայացված են առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի, որը գնահատվում է կանոնավոր հիմունքով և զգայուն է օգտագործվող ենթադրությունների նկատմամբ: Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելը ղեկավարությունից պահանջում է կիրառել մասնագիտական դատողություն և կատարել ենթադրություններ հետևյալ առանցքային ոլորտների հետ կապված. – պարտագանցման հավանականության և պարտագանցման դեպքում կորստի գնահատում անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար, – պարտքային առումով արժեզրկված դեբիտորական պարտքերի չմարված մնացորդների	Մենք վերլուծել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատմանը վերաբերող խմբի մեթոդաբանության առանցքային ոլորտները և ընթացակարգերը ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ համապատասխանության տեսանկյունից՝ այդ թվում ֆինանսական ռիսկերի կառավարման մասնագետների ներգրավմամբ: Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հետ կապված ղեկավարության կողմից կատարված մասնագիտական դատողության և ենթադրությունների համապատասխանությունը վերլուծելու համար իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը. – առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք պարտագանցման հավանականության և պարտագանցման դեպքում կորստի հաշվարկի համար կիրառվող ելակետային տվյալների համապատասխանությունը: – արժեզրկված առևտրական դեբիտորական պարտքերի ընտրանքի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք ապագա դրամական հոսքերը կանխատեսելու համար ղեկավարության կողմից օգտագործված

փոխհատուցելիության գնահատում անհատական հիմունքով, պահուստների մատրիցում կիրառվող կորստի մակարդակների գնահատում անհատական հիմունքով չգնահատվող իրավաբանական անձանց առևտրական դեբիտորական պարտքերի և ֆիզիկական անձանց առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար: Առևտրական դեբիտորական պարտքերի մեծ ծավալի և ակնկալվող պարտքային կորուստների ժամկետների և գումարների գնահատման բարդության և սուբյեկտիվության պատճառով այս ոլորտը հանդիսանում է աուդիտի առանցքային հարց:	ենթադրությունները, այդ թվում՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո ստացված վճարումների հաստատումը: - խմբային հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար ստուգել ենք մաթեմատիկական ճշգրտությունը և, հիմնվելով մեր ունեցած տեղեկատվության վրա, գնահատել ենք ղեկավարության կողմից օգտագործված մոդելների տեղին լինելը և համադրել ենք մոդելի ելակետային տվյալներն առաջնային փաստաթղթերի տվյալների հետ ընտրանքային կարգով: - առևտրական դեբիտորական պարտքերի ժամկետայնության ընտրանքային կարգով ստուգման համար ստուգել ենք առևտրական դեբիտորական պարտքերի ըստ վճարումների ժամկետանց օրերի քանակի ձևավորված խմբերի բաշխման ճշգրտությունը՝ համաձայնեցնելով հիմնավորող փաստաթղթերի հետ: - գնահատել ենք, թե արդյոք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումներն ըստ պատշաճի են արտացոլում խմբի ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:
---	--

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է խմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե առկա չէ ղեկավարության՝ խումբը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձից պատասխանատու են խմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՆ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումներ՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ

սխալի արդյունքում և համարվում են Էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Մենք նաև՝

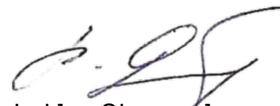
- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների Էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե հսկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է Էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել հսկի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնությունները և իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ հսկի կազմի մեջ մտնող կազմակերպություններին կամ գործունեությունը վերաբերող ֆինանսական տեղեկատվության հետ կապված: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ղեկավարման, վերահսկողության և իրականացման համար: Մենք շարունակում ենք ամբողջական պատասխանատվություն կրել մեր աուդիտորական եզրակացության համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությունը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Մենք նաև ներկայացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հաստատում առ այն, որ հետևում ենք էթիկայի համապատասխան պահանջներին և տեղեկացնում ենք նրանց այն բոլոր հարաբերությունների և այլ հարցերի մասին, որոնք խելամիտ կերպով կարող են համարվել որպես մեր անկախության վրա ազդեցություն ունեցող և, կիրառելի լինելու դեպքում, պաշտպանություն ապահովող համապատասխան միջոցների մասին:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց տեղեկացված հարցերից մենք ընտրում ենք այն հարցերը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ընթացիկ ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար և, այդ իսկ պատճառով, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք ներկայացնում ենք այս հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կանոնակարգով չի թույլատրվում հարցի հանրային բացահայտումը, կամ երբ հազվադեպ դեպքերում որոշում ենք, որ հարցը չպետք է ներկայացվի մեր եզրակացությունում, քանի որ ներկայացման բացասական հետևանքներն ըստ ողջամիտ ակնկալիքների կարող են գերակշռել ներկայացման հետ կապված հանրային հետաքրքրվածության առավելությունները:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Գործընկեր

KPMG Armenia LLC

«ՔԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ
31 դեկտեմբերի 2021թ.

Տիգրան Գասպարյան
Տնօրեն

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ. Վերահաշվարկված	1 հունվարի 2019թ. Վերահաշվարկված
Ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ	10	40,667,046	45,775,093	47,888,184
Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքի	11	34,237,916	35,221,815	37,797,271
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	12	4,564,645	5,308,061	5,266,946
Կանխավճար շահութահարկի գծով		340,876	366,936	354,420
Կանխավճարներ և այլ ակտիվներ		408,968	2,028,922	286,865
Ստացվելիք ԱԱՀ		-	100,720	2,535,135
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		80,219,451	88,801,547	94,128,821
Պաշարներ	13	561,178	877,683	881,638
Պայմանագրի գծով ակտիվներ		297,559	361,589	371,834
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		327,321	-	-
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	22(գ)	16,894,059	14,326,532	11,638,046
Ստացվելիք ԱԱՀ		696,670	592,261	674,504
Կանխավճարներ և այլ ակտիվներ		1,722,563	926,522	1,271,819
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների	14	1,655,607	835,649	10,170,245
Ընթացիկ ակտիվներ		22,154,957	17,920,236	25,008,086
Ընդամենը ակտիվներ		102,374,408	106,721,783	119,136,907
Սեփական կապիտալ				
Բաժնետիրական կապիտալ	15	23,903	23,903	22,397
Կուտակված վնաս		(38,837,282)	(26,149,037)	(20,530,186)
Լրացուցիչ կապիտալ		35,084,845	35,084,845	36,024,365
Ընդամենը սեփական կապիտալ		(3,728,534)	8,959,711	15,516,576
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	18	19,806,164	18,118,766	51,187,049
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	17	2,862,952	2,674,423	-
Պահուստներ	19	1,663,176	1,571,799	1,653,758
Վարձակալության գծով պարտավորություն	12	3,741,657	4,025,426	3,901,740
Վճարվելիք ԱԱՀ		-	100,719	2,535,135
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	6,801,462	7,267,437	10,360,487
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	20	7,822,160	6,022,633	6,513,727
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		42,697,571	39,781,203	76,151,896
Ընթացիկ պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	18	39,035,853	36,326,524	10,331,600
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	17	27,934	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություն	12	1,531,123	1,904,998	1,838,381
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	21,350,964	18,461,444	14,383,825
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	20	1,459,497	1,287,903	914,629
Ընթացիկ պարտավորություններ		63,405,371	57,980,869	27,468,435
Ընդամենը պարտավորություններ		106,102,942	97,762,072	103,620,331
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		102,374,408	106,721,783	119,136,907

**Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ
ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված
հաշվետվություն 2020թ. համար**

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2020թ.	2019թ.
			Վերահաշվարկված
Հասույթ	5	35,710,081	40,310,029
Այլ եկամուտ		588,856	951,947
Մաշվածություն և ամորտիզացիայի ծախսեր		(15,235,796)	(14,848,124)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	6	(6,343,614)	(6,559,881)
Առտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստ		(88,201)	(907,590)
Այլ ծախսեր	7	(13,947,927)	(18,139,214)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		683,399	807,167
Չուտ (կորուստ)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններին	8	(7,230,269)	614,864
Ֆինանսական եկամուտ	8	9,177	224,344
Ֆինանսական ծախսեր	8	(6,150,552)	(7,030,722)
Չուտ ֆինանսական ծախսեր		(13,371,644)	(6,191,514)
Վնաս նախքան շահույթահարկով հարկումը		(12,688,245)	(5,384,347)
Շահույթահարկի գծով ծախս	9	-	(234,504)
Վնաս և ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար		(12,688,245)	(5,618,851)

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2021թ. դեկտեմբերի 30-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Արախաչատրյան
Գլխավոր տնօրեն

Սյունե Փարսյան
Ֆինանսական տնօրեն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 14-ից 95-րդ էջերում ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրություններին հետմեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն 2020թ. համար

հազ. դրամ	Խմբի բաժնետերերին վերագրելի			
	Բաժնետիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ., ըստ նախորդ տարվա հաշվետվությունների	22,397	36,024,365	(19,652,067)	16,394,695
Սխալների ուղղման ազդեցությունը	-	-	(878,119)	(878,119)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ. (վերահաշվարկված)	22,397	36,024,365	(20,530,186)	15,516,576
Վնաս և ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար (վերահաշվարկված)	-	-	(5,618,851)	(5,618,851)
Գործառնություններ Խմբի սեփականատերերի հետ				
Կապակցված կողմից ստացված ոչ տոկոսակիր փոխառության մարում՝ առանց 234,504 հազար դրամի չափով հետաձգված հարկի (Ծնթգ. 17)	-	(938,014)	-	(938,014)
Բաժնետիրական կապիտալի ան	1,506	(1,506)	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ. (վերահաշվարկված)	23,903	35,084,845	(26,149,037)	8,959,711
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	23,903	35,084,845	(26,149,037)	8,959,711
Վնաս և ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար	-	-	(12,688,245)	(12,688,245)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	23,903	35,084,845	(38,837,282)	(3,728,534)

* Համադրելի տեղեկատվությունը վերահաշվարկվել է սխալների ուղղման հետ կապված (տես Ծանոթագրություն 27):

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 2020թ. համար

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Հանախորդներից ստացված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ ԱԱՀ	39,246,507	41,737,723
Մատակարարներին վճարված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ ԱԱՀ	(13,950,784)	(14,260,971)
Աշխատակիցներին վճարված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ հարկերը	(6,282,975)	(6,645,715)
Վճարված հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	(4,037,029)	(5,168,799)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	14,975,719	15,662,238
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Տրամադրված փոխառությունների մարում	15,000	2,100
Ստացված տոկոսներ	9,280	188,667
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(3,189,570)	(8,034,273)
Ներդրման ձեռքբերում	-	(1,439,100)
Ներդրման մարում	1,450,880	-
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից	28,913	28,521
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(4,141,218)	(3,347,070)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(5,826,715)	(12,601,155)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	1,815,461	14,469,658
Մուտքեր թողարկված պարտատոմսերից	-	2,661,397
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(4,648,103)	(22,517,233)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարումներ	(2,216,086)	(2,267,976)
Վճարված տոկոսներ	(3,300,144)	(4,723,014)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(8,348,872)	(12,377,168)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	800,132	(9,316,085)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	835,649	10,170,245
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների համար	19,826	(18,511)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի (Ծնթգ. 14)	1,655,607	835,649

2020թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու կազմակերպություն	15	16. Կապիտալի կառավարում	30
2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ	16	17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	31
3. Փունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	17	18. Վարկեր և փոխառություններ	31
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	17	19. Պահուստներ	34
5. Հասույթ	18	20. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	34
6. Անձնակազմի գծով ծախսեր	22	21. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	35
7. Այլ ծախսեր	23	22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	35
8. Զուտ ֆինանսական ծախսեր	23	23. Պայմանական դեպքեր	44
9. Ծահույթահարկ	24	24. Կապակցված կողմեր	45
10. Հիմնական միջոցներ	25	25. Դուստր կազմակերպություններ	47
11. Ոչ նյութական ակտիվներ և գուդվիլ	26	26. Չափման հիմունքներ	47
12. Վարձակալություն	28	27. Սխալների ուղղում	47
13. Պաշարներ	30	28. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր	48
14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30	29. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	63
15. Սեփական կապիտալ	30		

1. Հաշվետու կազմակերպություն

(ա) Գործարար միջավայր

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և հարկային խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող ընկերությունների համար: Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում վերսկսված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, և COVID-19 համավարակն ավելի մեծացրեցին Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնելու պայմանների հետ կապված անորոշությունը: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(բ) Կազմակերպչական կառուցվածքը և գործունեությունը

«Յուքոմ» ՓԲԸ-ն (Ընկերություն) և վերջինիս դուստր կազմակերպությունը (Խումբ) փակ բաժնետիրական ընկերություններ են՝ Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն: Ընկերությունը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն 1994թ. ապրիլին և «Մոսկվա» ՍՊԸ-ի և «Առաքինի ընկեր» ՍՊԸ-ի իրավահաջորդն է: Ընկերությունը վերանվանվել է «Յուքոմ» ՍՊԸ-ի 2007թ. դեկտեմբերի 12-ին՝ Ընկերության կանոնադրությունում կատարված փոփոխություններից հետո: Ընկերությունն իր գործունեությունը սկսել է 2007թ. հոկտեմբերի 22-ին, մինչև այդ ամսաթիվն այն գործունեություն չէր իրականացնում: 2020թ. հունվարի 15-ին Ընկերությունը սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունից վերակազմավորվեց փակ բաժնետիրական ընկերության: «Յուքոմ» ՍՊԸ-ն լիկվիդացվեց և հիմնադրվեց նոր ընկերություն՝ «Յուքոմ» ՓԲԸ-ն, որը «Յուքոմ» ՍՊԸ-ի իրավահաջորդն է: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Մուրբ Գրիգոր Լուսավորչի փ. 9:

2015թ. օգոստոսի 31-ին Ընկերությունը ձեռք է բերել հսկողություն «Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ-ի նկատմամբ՝ գնելով ընկերության բաժնետոմսերի և քվեարկելու իրավունք տվող բաժնեմասերի 100%-ը: 2016թ. մարտի 31-ին «Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ-ն միաձուլվել է «Յուքոմ» ՓԲԸ-ին իրավական հիմքով:

2017թ. փետրվարին Ընկերությունն իրավական հիմքով միաձուլվել է իր երկու դուստր կազմակերպությունների՝ «Ինտերակտիվ ԹիՎի» ՍՊԸ-ի և «Այբան Քոմունիքեյշնս» ՓԲԸ-ի հետ:

Թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 23,903,447 սովորական բաժնետոմսից: Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 1 դրամ:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը բջջային հեռահաղորդակցության, լայնաշերտ և անլար ինտերնետի, թվային հեռուստատեսության և ֆիքսված թվային հեռախոսակապի ծառայությունների մատուցումն է Հայաստանի Հանրապետությունում, ինչպես նաև տվյալների փոխանցման և հոսթինգի ծառայությունների տրամադրումն է: Ընկերությունը վաճառում է նաև հեռահաղորդակցության սարքավորումներ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց:

2018թ. հունիսի 7-ին Ընկերությունը հիմնադրել է նոր ընկերություն՝ «Յուփեյ» ՓԲԸ (Դուստր կազմակերպություն): «Յուփեյ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը պատկանում է Ընկերությանը:

Դուստր կազմակերպության հիմնական գործունեությունը վճարումների ընդունման ծառայությունների մատուցումն է, մասնավորապես, հաճախորդների կոմունալ ծառայությունների վճարների, վարկերի մարումների, պետական բյուջե վճարումների ընդունումը ծառայություններ մատուցողների անունից և վարկերի տրամադրումը վարկային կազմակերպությունների անունից իր 41 մասնաճյուղերի միջոցով:

Խումբը չունի վերջնական հսկող կողմ: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 24-ում:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հավաստում

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

(բ) Անընդհատություն

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Խումբը կրել է 12,688,245 հազար դրամ գումարով գույք վնաս և այդ ամսաթվի դրությամբ Խմբի ընթացիկ պարտավորությունները գերազանցել են ընթացիկ ակտիվները 41,250,414 հազար դրամով: Խումբը մեծ գումարով պարտավորություններ ունի, այդ թվում՝ 18,861,332 հազար դրամ գումարով գրավով ապահովված բանկային վարկերի մարումը կարող է բանկի կողմից ժամկետից շուտ պահանջվել պայմանագրի սահմանափակումը խախտելու պատճառով (որից 13,769,798 հազար դրամ գումարով գրավով ապահովված բանկային վարկերն արդեն ենթակա էին մարման 2020թ-ին և ժամկետանց էին 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), ինչպես նաև բաժնետիրոջից կամ կապակցված կողմից ստացված 20,219,470 հազար դրամ գումարով փոխառությունները ժամկետանց են կամ ենթակա են մարման 2021թ-ին:

Վերը ներկայացված հանգամանքները և այն փաստը, որ Խմբի սեփական կապիտալը կազմում է 3,728,534 հազար դրամ բացասական մեծություն, կարող են նշանակալի կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Խմբի կարողության վերաբերյալ, և հետևաբար, կարող է Խումբը կարող է անկարող լինել իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորություններն իր սովորական գործունեության ընթացքում:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Խումբը կկարողանա վերաֆինանսավորել բոլոր բանկային վարկերը, երբ վերջիններս դառնան ժակետանց և մարման ենթակա 2021թ-ին, և որ բաժնետերերը և այլ կապակցված կողմերը չեն պահանջի փոխառությունների մարումը մոտ ապագայում: Ղեկավարությունը բանակցություններ է վարում տեղական և օտարերկրյա բանկերի հետ, և ձեռք են բերվել որոշ նախնական պայմանավորվածություններ պայմանների վերանայման և 2021թ-ին մայր գումարների մարման համար արտոնյալ ժամկետ տրամադրելու հետ կապված: Բանկերը, բաժնետերերը և այլ կապակցված կողմերը չեն պահանջել ժամկետանց վարկերի մարումը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ:

Ղեկավարությունն ընդունում է, որ դեռևս գոյություն ունի անորոշություն Խմբի՝ իր ֆինանսավորման պահանջները բավարարելու և իր բանկային վարկերը մարման ժամկետին վերաֆինանսավորելու կամ մարելու կարողության հետ կապված: Այնուամենայնիվ, ինչպես նշված է վերը, ղեկավարությունն ունի ողջամիտ ակնկալիքներ, որ Խումբն ունի բավարար ռեսուրսներ գործառնական գործունեությունը մոտ ապագայում շարունակելու համար: Եթե որևէ պատճառով Խումբն ի վիճակի չլինի շարունակել գործունեությունն անընդհատության հիմունքով, ապա այդ հանգամանքը կարող է ազդեցություն ունենալ ակտիվները, մասնավորապես, գույքվիլը և ոչ նյութական ակտիվները, ճանաչված արժեքներով իրացնելու և բնականոն գործունեության ընթացքում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում նշված գումարներով պարտավորությունները մարելու Խմբի կարողության վրա:

Ղեկավարությունն ընդունում է, որ դեռևս գոյություն ունի էական անորոշություն Խմբի՝ իր ֆինանսավորման պահանջները բավարարելու և իր բանկային վարկերը մարման ժամկետին վերաֆինանսավորելու կամ մարելու կարողության հետ կապված: Այնուամենայնիվ, ինչպես նշված է վերը, ղեկավարությունն ունի ողջամիտ ակնկալիքներ, որ Խումբն ունի բավարար ռեսուրսներ գործառնական գործունեությունը մոտ ապագայում շարունակելու համար: Եթե որևէ պատճառով Խումբն ի վիճակի չլինի շարունակել գործունեությունն անընդհատության հիմունքով, այդ հանգամանքը կարող է ազդեցություն ունենալ ակտիվները, մասնավորապես, գույքվիլը և ոչ նյութական ակտիվները, ճանաչված արժեքներով իրացնելու և սովորական գործունեության ընթացքում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարներով պարտավորությունները մարելու Խմբի կարողության վրա:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքով:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»)։ Դրամը Խմբի ֆունկցիոնալ և այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է։ Ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ։

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա։ Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից։

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են։ Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ։

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա և այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում ամբողջ է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված են հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 5 – օգտագործման անքակտելի իրավունքի (ՕԱԻ) պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարների նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչի որոշում, դադարեցված պայմանագրերի գծով հատույթի հավաքագրման հնարավորության որոշում,
- Ծանոթագրություն 12 – վարձակալության ժամկետի և վարձակալի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքի որոշում,
- Ծանոթագրություն 30 (ը) (iii) – հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ,
- Ծանոթագրություն 11 – ոչ ընթացիկ ակտիվների և գույքի վրա արժեզրկումը ստուգելիս կատարվող հիմնական ենթադրություններ,
- Ծանոթագրություն 19 – ապամոնտաժման գծով պահուստի գնահատման ժամանակ կատարվող հիմնական ենթադրություններ,
- Ծանոթագրություն 22 (գ) – առևտրական դեբիտորական պարտքերից և պայմանագրի գծով ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱԴԿ) գծով պահուստի չափում. վնասի միջին կշռված դրույքը որոշելու համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ,
- Ծանոթագրություն 9 – հետաձգված հարկային ակտիվների չճանաչում,
- Ծանոթագրություն 11 – որոշում, արդյոք ռադիոհաճախականության օգտագործման համար վճարվելիք տարեկան վճարը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին։

Իրական արժեքի չափում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության որոշակի դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի չափում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար։

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները։ Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև։

- 1-ին մակարդակ. նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող)։
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող)։
- 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ)։

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումները Խումբը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարվող ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում՝ «Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում»:

5. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ. Վերահաշվարկված
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից		
Բջջային ծառայություններ (ներառյալ՝ բջջային ինտերնետը)	8,413,734	8,599,023
«Երեքը մեկում» փաթեթ (ներառյալ՝ հեռախոսը, հեռուստատեսությունը և ինտերնետը)	6,844,834	6,800,346
Ֆիքսված լայնաշերտ ինտերնետ	5,876,757	5,840,145
Օգտագործման անքակտելի իրավունք, IP և տվյալների փոխանցում	4,900,517	5,914,759
Շարժական լայնաշերտ ինտերնետ	3,615,866	4,059,071
Փոխկապակցման ծառայություններ և ռոմինգ	1,641,546	2,449,556
Ապրանքների վաճառք	1,700,824	3,450,744
Թվային հեռուստատեսություն	1,327,396	1,495,446
Վերգետնյա թվային հեռախոսակապ և փոխկապակցման ծառայություններ	352,541	375,812
Ցանցի կառուցման աշխատանքներ	195,850	125,990
Այլ	202,394	147,946
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	35,072,259	39,258,838
Այլ հասույթ		
Հեռահաղորդակցության սարքավորումների վարձակալություն	637,822	1,051,191
Ընդամենը հասույթ	35,710,081	40,310,029

(բ) Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շուկաների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
		Վերահաշվարկված
Հիմնական աշխարհագրական շուկաներ		
Հայաստանի Հանրապետություն	29,925,492	32,991,701
Մերձավոր Արևելքի երկրներ	3,050,297	3,249,188
Այլ ԱՊՀ երկրներ	1,494,156	1,938,422
Եվրոյի գոտու երկրներ	503,255	894,731
Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ	-	64,192
Այլ երկրներ	99,059	120,604
	35,072,259	39,258,838
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի որոշակի պահին	1,700,824	3,450,744
Ժամանակի ընթացքում	33,371,435	35,808,094
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	35,072,259	39,258,838
Այլ հասույթ	637,822	1,051,191
Ընդամենը հասույթ	35,710,081	40,310,029

(գ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրի գծով ակտիվների և պայմանագրի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
		Վերահաշվարկված
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	16,894,059	14,326,532
Պայմանագրի գծով ակտիվներ	297,559	361,589
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	9,281,657	7,310,536

Պայմանագրի գծով ակտիվները հիմնականում վերաբերում են այն աշխատանքի դիմաց հատուցում ստանալու Խմբի իրավունքներին, որի իրականացումն ավարտվել է, սակայն որի համար դեռ հաշիվ չի ներկայացվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, ինչպես նաև պայմանագրի կնքման հետ կապված լրացուցիչ ծախսումներին, այդ թվում՝ վաճառքի գործակալի միջնորդավճարին: Պայմանագրի գծով ակտիվները, որոնք վերաբերում են ավարտված աշխատանքին, սակայն որի համար հաշիվ դեռ չի ներկայացվել, փոխանցվում են դեբիտորական պարտքերի կազմ, երբ իրավունքները դառնում են ոչ պայմանական: Պայմանագրի գծով ակտիվները, որոնք վերաբերում են պայմանագրի կնքման հետ կապված լրացուցիչ ծախսումներին, ամորտիզացվում են համապատասխան հասույթի ճանաչման ժամկետի ընթացքում:

Խումբը գնահատում է դադարեցված (պարտագանգված) պայմանագրերի հետ կապված տուգանքներից հասույթի և այլ եկամտի հավաքագրման հնարավորությունը հասույթի ճանաչման պահին: Հիմք ընդունելով նման հասույթի 30%-ից պակաս չափով հավաքագրումների անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը՝ Խումբը գնահատել է, որ հասույթ չպետք է ճանաչվի դադարեցված պայմանագրերի գծով՝ հաշվի առնելով հավաքագրման քիչ հավանականությունը:

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները ներառում են ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարները, ցանցի տեղադրման ծառայությունների վճարները և այլ հետաձգված հասույթը: ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարները վերաբերում են Խմբի ենթակառուցվածքի որոշ մուծ մանրաթելերին մուտքի իրավունք տրամադրելու համար հաճախորդներից որպես կանխավճար ստացված հատուցմանը:

717,585 հազար դրամ գումարը, որը ճանաչվել է պայմանագրի գծով պարտավորությունների կազմում ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ, ճանաչվել է որպես հասույթ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար:

Ակնկալվում է, որ պայմանագրի գծով պարտավորությունների կազմում ներառված ՕԱԻ պայմանագրերի շրջանակում մնացած կատարման պարտականությունները կճանաչվեն ապագա ժամանակաշրջանների հասույթի կազմում հետևյալ կերպ:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Մինչև 1 տարի	413,857	377,566
1-ից 2 տարի	482,918	507,697
2-ից 5 տարի	1,737,702	1,155,420
Ավելի քան 5 տարի	5,404,565	4,328,096
	8,039,042	6,368,779

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չի բացահայտվել տեղեկատվություն մնացած կատարման պարտականությունների վերաբերյալ, որոնց սկզբնական ակնկալվող տևողությունը կազմում է մեկ տարի կամ պակաս, ինչպես թույլատրվում է ՖՀՄՍ 15-ով:

(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրով սահմանված հատուցման հիման վրա: Խումբը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ապրանքի/ ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն
Փոխկապակցման ծառայություններ	Փոխկապակցման ծառայություններից օգտվելու վճարները գանձվում են հեռահաղորդակցության այլ օպերատորներից Խմբի ցանցում առաջացած տրաֆիկի համար այն պայմանագրերի շրջանակում, որոնք նաև կարգավորում են այլ օպերատորների ցանցերի օգտագործումը Խմբի կողմից: Փոխկապակցման ծառայությունների համար հաշիվները դուրս են գրվում և վճարվում են ամսական կտրվածքով:	Փոխկապակցման ծառայությունների վճարներից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը գույքահետ:

Ապրանքի/ ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն
Ֆիքսված ծառայություններ (ինտերնետ, հեռուստատեսությունը և IP հեռախոսակապ)	Խոսվել է հասույթ է ստանում յուրաքանչյուր բաժանորդից ֆիքսված ծառայությունների համար: Կատարման պարտականությունը համարվում է կատարված ծառայությունների մատուցումից հետո: Ծառայությունը հետվճարային է:	Ֆիքսված կապի ծառայություններից ստացվող հասույթը հիմնականում է ծառայություններից օգտվելու համար կատարվող ամսական ֆիքսված վճարները և ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ՝ անցած ժամանակահատվածը կիրառելով որպես կատարման առաջընթացի չափման միավոր:
Բջջային և ինտերնետ ծառայություններ (բջջային հեռախոսակապ, տվյալներ, ռոմինգ, հաղորդագրություններ, ինտերնետ)	Խոսվել է հասույթ է ստանում յուրաքանչյուր բաժանորդից բջջային և ինտերնետ ծառայությունների համար: Կատարման պարտականությունը համարվում է կատարված ծառայությունների մատուցումից հետո՝ հիմք ընդունելով օգտագործված ռոպեները, մշակված հաղորդագրությունների քանակը և օգտագործված տվյալների ծավալը: Ծառայության համար գործում է թե՛ կանխավճարային և թե՛ հետվճարային տարբերակ:	Բջջային և ինտերնետ ծառայություններից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ: Առաջընթացի չափման միավորը հիմնված է օգտագործված ռոպեների, մշակված հաղորդագրությունների քանակի և օգտագործված տվյալների ծավալի վրա: Միավորված փաթեթների համար Խոսվել է առանձին ծառայությունները հաշվառվում է առանձին հիմունքով, եթե այդ ծառայությունները տարբերակելի են, այսինքն կարող են առանձին որոշակիացվել միավորված փաթեթի մյուս ծառայություններից, և եթե բաժանորդը կարող է օգուտ ստանալ այդ ծառայությունից: Հատուցումը բաշխվում է փաթեթի առանձին ծառայությունների միջև՝ հիմք ընդունելով առանձին վաճառքի գները: Ամսական բաժանորդագրության վճարը ճանաչվում է որպես հասույթ այն ամսում, որի ընթացքում ծառայությունը մատուցվում է բաժանորդին: Քանի որ միավորված փաթեթների դեպքում չօգտագործված մեզաբայթերը, հաղորդագրությունները և ռոպեները չեն կարող փոխանցվել հաջորդ ժամանակաշրջան, հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ անցած ժամանակահատվածը կիրառելով որպես առաջընթացի չափման միավոր: Խոսվել է սկսում է ճանաչել հասույթը փաթեթի ակտիվացման պահից մինչև ծառայության գործողության ժամկետի ավարտը: Այս ծառայությունների համար հաշիվները դուրս են գրվում և վճարվում են ամսական կտրվածքով:

Ապրանքի/ ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն
ՕԱԻ, IP և տվյալների փոխանցում	Խումբը հասույթ է ստանում իր մատուցած ծառայությունների ցանցից օգտվելու համար կատարվող ֆիքսված վճարներից: Կատարման պարտականությունը համարվում է կատարված ծառայությունների մատուցումից հետո: Ծառայությունը կանխավճարային է:	Խումբն ունի որոշ երկարաժամկետ ՕԱԻ պայմանագրեր, որոնց շրջանակում ցանցի սպասարկման պարտականությունը և դրա հետ կապված վերադարձի ռիսկը Խմբի կողմից պահվում են պայմանագրի գործողության ընթացքում: Խումբը ճշգրտում է գործարքի գինը նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչի մասով և ճանաչում է համապատասխան տոկոսային ծախսը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Խումբը հասույթը ճանաչում է գծային մեթոդով՝ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում:
Ապրանքների վաճառք	Հաճախորդը հսկողության իրավունք է ստանում վաճառված ապրանքների նկատմամբ, որոնք հիմնականում իրենցից ներկայացնում են հեռահաղորդակցության սարքավորումներ և բջջային հեռախոսներ, Խմբի հաճախորդների սպասարկման կենտրոնում: Հաշիվները դուրս են գրվում և հասույթը ճանաչվում է ժամանակի այդ պահին: Իրավաբանական անձանց հաշիվները ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում: Ֆիզիկական անձանց հաշիվները ենթակա են վճարման կանխիկով հաշիվը դուրս գրելուց անմիջապես հետո, իսկ ապառիկ վաճառքի դեպքում վաճառված ապրանքի համար վճարում է կատարում պայմանագրային բանկը 30 օրվա ընթացքում: Վաճառված ապրանքի համար բոնուսային միավորներ կամ վերադարձման հնարավորություն չեն առաջարկվում:	Հասույթը ճանաչվում է, երբ ապրանքը փոխանցվում է հաճախորդին Խմբի հաճախորդների սպասարկման կենտրոնում և դուրս է գրվում հաշիվը: Միավորված փաթեթների համար Խումբը վաճառված առանձին ապրանքները հաշվառվում է առանձին հիմունքով, եթե այդ ապրանքները հստակ տարբերակելի են, այսինքն կարող են առանձին որոշակիացվել միավորված փաթեթի մյուս ապրանքներից, և եթե հաճախորդը կարող է օգուտ ստանալ այդ ապրանքից: Հատուցումը բաշխվում է փաթեթի սակագնային պլանի շրջանակում վաճառված ապրանքների և մատուցված ծառայությունների միջև՝ հիմք ընդունելով առանձին վաճառքի գները:

6. Անձնակազմի գծով ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Աշխատակիցների վարձատրությունը, ներառյալ աշխատավարձին վերաբերող հարկերը	6,816,329	8,085,079

2020թ. ընթացքում 472,715 հազար դրամ գումարով աշխատակիցների վարձատրությունը (2019թ-ին՝ 1,525,198 հազար դրամ) կապիտալացվել է հիմնական միջոցներին:

7. Այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Փոխկապակցման ծառայությունների և ռոմինգի գծով ծախսեր	2,824,123	3,968,934
Ինտերնետի գնում	2,023,671	2,443,005
Տեխնիկական աջակցություն և սպասարկում	1,773,699	1,482,444
Հեռուստաալիքների գնում	1,567,822	1,587,771
Վաճառված սարքավորումների ինքնարժեք	1,320,700	3,133,128
Գրասենյակի սպասարկման, էլեկտրաէներգիա և կոմունալ ծախսեր	1,153,910	1,183,565
Շահագործման և սպասարկման վճարներ ՕԱԻ պայմանագրերի գծով	661,732	624,986
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	433,221	524,542
Գրասենյակային և տրանսպորտային ծախսեր	269,945	207,940
Գովազդ, շուկայավարում և իրացում	261,462	1,001,512
Այլ հարկերի գծով ծախսեր	81,604	161,714
Մասնագիտական ծառայություններ	73,445	72,527
Այլ գործառնական վարձակալություն	40,322	278,067
Այլ	1,462,271	1,469,079
	13,947,927	18,139,214

8. Զուտ ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
		Վերահաշվարկված
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ	9,177	224,344
Ֆինանսական եկամուտ	9,177	224,344
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների և պարտքային արժեթղթերի գծով	(4,294,447)	(5,189,256)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորության ամորտիզացիայի գծով	(622,003)	(708,521)
Ռադիոհաճախականության օգտագործման համար վճարվելիք վճարների գծով գեղչի ծախսագրում	(500,087)	(359,984)
Տոկոսային ծախս ՕԱԻ պայմանագրերի հետ կապված պայմանագրի գծով պարտավորությունների գծով	(429,068)	(371,799)
Սարքավորումների ձեռքբերման գծով հետաձգված կրեդիտորական պարտքերի գծով գեղչի ծախսագրում	(183,346)	(283,810)
Տեղանքի վերականգնման պահուստի գծով գեղչի ծախսագրում	(121,601)	(117,352)
Ֆինանսական ծախսեր	(6,150,552)	(7,030,722)
Զուտ (կորուստ)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	(7,230,269)	614,864
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական ծախսեր	(13,371,644)	(6,191,514)

9. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Խումբը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառելի 18% դրույքաչափով (2019թ-ին՝ 20%):

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	-	(234,504)
Շահութահարկի գծով ծախս	-	(234,504)

(բ) Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված գումարներ

	2020թ.			2019թ.		
հազ. դրամ	Նախքան հարկումը	Հարկ	Առանց հարկի	Նախքան հարկումը	Հարկ	Առանց հարկի
Կապակցված կողմից ստացված փոխառությունների վաղաժամ մարում	-	-	-	(1,172,518)	234,504	(938,014)

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2020թ.		2019թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Վնաս նախքան շահութահարկով հարկումը	(12,688,245)		(5,384,347)	
Շահութահարկի գծով օգուտ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	2,283,884	18	1,076,869	20
Չճանաչված հարկային վնասների աճ	(1,073,730)	(8)	(1,347,091)	(25)
Չհարկվող եկամուտ/(չնվազեցվող ծախսեր)	(1,210,154)	(10)	35,718	1
	-	-	(234,504)	(4)

(գ) Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվել են հետևյալ միավորների գծով.

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
		Վերահաշվարկված
Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ	34,829,574	37,984,023
Հարկային վնասներ	32,011,413	22,891,797
	66,840,987	60,875,820

Հարկային վնասներն օգտագործելու ժամկետը լրանում է 1-5 տարում: Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողությունը սահմանափակ չէ: Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, քանի որ քիչ հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց Խումբը կկարողանա իրացնել այդ հողվածներից ստացված օգուտը: Խումբը չունի հարկային վնասներ, որոնց օգտագործման ժամկետը լրացել է 2020թ-ին:

10. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Ցանցային ենթակառուց- վածք	Սարքավո- րումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Տնտեսական միջոցներ	Վարձակալված հիմնական միջոցների բարելավումներ	Անավարտ շինարարություն	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	967,837	37,427,444	32,037,204	565,304	946,632	471,277	820,542	73,236,240
Ավելացումներ	140,338	1,529,938	4,289,804	-	83,218	78,769	63,584	6,185,651
Փոխանցումներ	140,702	8,607	233,993	(4,299)	(240,058)	30,874	(169,819)	-
Օտարումներ	-	(208,892)	(1,787,619)	(10,497)	(29,200)	(14,155)	(18,310)	(2,068,673)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,248,877	38,757,097	34,773,382	550,508	760,592	566,765	695,997	77,353,218
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	1,248,877	38,757,097	34,773,382	550,508	760,592	566,765	695,997	77,353,218
Ավելացումներ	12,911	742,419	1,695,070	-	50,558	4,810	47,103	2,552,871
Փոխանցումներ	(69,031)	142,608	(369,862)	4,299	231,217	5,180	55,589	-
Օտարումներ	-	(535,246)	(1,527,334)	(2,920)	(7,948)	(55,955)	(3,982)	(2,133,385)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,192,757	39,106,878	34,571,256	551,887	1,034,419	520,800	794,707	77,772,704
Մաշվածություն								
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	105,523	6,917,866	17,128,405	355,948	733,404	106,910	-	25,348,056
Տարվա մաշվածություն	23,188	3,059,193	4,009,730	79,054	162,024	22,777	-	7,355,966
Փոխանցումներ	(327)	(92,598)	235,755	(2,587)	(148,076)	7,833	-	-
Օտարումներ	-	(124,688)	(954,927)	(10,497)	(24,902)	(10,883)	-	(1,125,897)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	128,384	9,759,773	20,418,963	421,918	722,450	126,637	-	31,578,125
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	128,384	9,759,773	20,418,963	421,918	722,450	126,637	-	31,578,125
Տարվա մաշվածություն	24,056	2,775,081	3,709,215	64,923	120,796	40,087	-	6,734,158
Փոխանցումներ	-	82,096	(270,313)	2,586	185,631	-	-	-
Օտարումներ	-	(401,413)	(791,137)	(2,919)	(4,540)	(6,616)	-	(1,206,625)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	152,440	12,215,537	23,066,728	486,508	1,024,337	160,108	-	37,105,658
Հաշվեկշռային արժեք								
Առ 1 հունվարի 2019թ.	862,314	30,509,578	14,908,799	209,356	213,228	364,367	820,542	47,888,184
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,120,493	28,997,324	14,354,419	128,590	38,142	440,128	695,997	45,775,093
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,040,317	26,891,341	11,504,528	65,379	10,082	360,692	794,707	40,667,046

(ա) Ապահովություն

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 11,126,258 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2019թ-ին՝ 11,374,464 հազար դրամ) հիմնական միջոցները գրավադրված են բանկային վարկերի դիմաց (տես Ծանոթագրություն 18):

11. Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքվիլ

հազ. դրամ	Գույքվիլ	Հաճախորդների բազա	Լիցենզիաներ և ապրանքային նշաններ	Տարողության ՕԱԻ	Բիլինգային համակարգ և այլ ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	888,988	165,170	36,629,348	13,291,279	6,021,642	56,996,427
Ավելացումներ	-	-	281,021	1,493,117	1,363,993	3,138,131
Օտարումներ	-	-	(152,533)	-	(53,958)	(206,491)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	888,988	165,170	36,757,836	14,784,396	7,331,677	59,928,067
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	888,988	165,170	36,757,836	14,784,396	7,331,677	59,928,067
Ավելացումներ	-	-	4,659,698	748,201	238,145	5,646,044
Օտարումներ	-	-	(89,606)	-	(178)	(89,784)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	888,988	165,170	41,327,928	15,532,597	7,569,644	65,484,327
Ամորտիզացիա և արժեզրկումից կորուստներ						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	-	165,170	13,075,727	2,815,120	3,143,139	19,199,156
Տարվա ամորտիզացիա	-	-	3,949,625	1,046,474	597,776	5,593,875
Օտարումներ	-	-	(43,195)	-	(43,584)	(86,779)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	-	165,170	16,982,157	3,861,594	3,697,331	24,706,252
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	-	165,170	16,982,157	3,861,594	3,697,331	24,706,252
Տարվա ամորտիզացիա	-	-	4,877,238	988,856	688,199	6,554,293
Օտարումներ	-	-	(14,072)	-	(62)	(14,134)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	-	165,170	21,845,323	4,850,450	4,385,468	31,246,411
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 1 հունվարի 2019թ.	888,988	-	23,553,621	10,476,159	2,878,503	37,797,271
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	888,988	-	19,775,679	10,922,802	3,634,346	35,221,815
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	888,988	-	19,482,605	10,682,147	3,184,176	34,237,916

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Յուրում» ՓԲԸ-ն ունի ռադիոհաճախականության օգտագործման լիցենզիաներ (Թույլտվություններ) բջջային և ֆիքսված կապի ծառայություններ մատուցելու համար: Թույլտվությունները տրամադրվել են Հանրային ծառայությունների կարգավորման հանձնաժողովի կողմից և թույլ են տալիս Խմբին մատուցել բջջային հեռախոսակապի ծառայություններ: Թույլտվությունների գործողության ժամկետը լրանում է 2023թ. նոյեմբերին: Խումբը վճարում է տարեկան վճար ռադիոհաճախականության օգտագործման համար: Վճարման ենթակա տարեկան վճարները ճանաչվում են որպես ոչ նյութական ակտիվ՝ ներկա արժեքով:

Գուդվիլ ներաստեղծ դրամաստեղծ միավորի արժեզրկման ստուգում

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Խմբի հասույթը նվազել է 11%-ով նախորդ տարվա համեմատ: Բացի այդ, Խումբը շարունակում է կատարել կապիտալ ծախսումներ ցանկի որակի բարելավման հետ կապված: Խմբի հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները գնահատվել են արժեզրկման տեսանկյունից 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Արժեզրկման ստուգման նպատակով գուդվիլը բաշխվում է Խմբի ընդհանուր գործառնություններին: Խումբը չունի ավելի փոքր դրամաստեղծ միավոր, որի մակարդակով գուդվիլը կվերահսկվեր ներքին կառավարչական նպատակների համար:

Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը հիմնված է վերջինիս օգտագործման արժեքի վրա, որը որոշվել է գեղչելով Խմբի շարունակվող գործառնություններից առաջացող ապագա դրամական հոսքերը: Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի բարձր է վերջինիս հաշվեկշռային արժեքից, և արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել:

Ձեռչված դրամական հոսքերի կանխատեսումների համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ

Փոխհատուցվող գումարները հաշվարկելու համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններն են՝ գեղչման դրույթը, վերջնական արժեքի աճի տեմպը և EBITDA-ի մարժան: Այդ ենթադրությունները ներկայացված են ստորև:

(i) *Ձեռչման դրույթ*

Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար կիրառվել է 13.1% նախքան հարկումը գեղչման անվանական դրույթ: Ձեռչման դրույթը որոշվել է հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը և տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը, որը հիմնված է պարտքի լծակավորման 46% հնարավոր տիրույթի վրա՝ 11.23% շուկայական տոկոսադրույթով:

(ii) *Վերջնական արժեքի աճի տեմպ*

Դրամական հոսքերը կանխատեսվել են հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը, գործառնական գործունեության փաստացի արդյունքները և հնգամյա բիզնես ծրագիրը: Որոշվել է հարատև 3.5% երկարաժամկետ աճի տեմպ՝ որպես Հայաստանի գնաճի կանխատեսում երկարաժամկետ կտրվածքով:

(iii) *Բյուջեով նախատեսված EBITDA-ի մարժան*

Բյուջեով նախատեսված EBITDA-ն գնահատվում է հիմք ընդունելով ներկա գործառնությունների հետ կապված անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը՝ հետևյալ ճշգրտումով.

- EBITDA-ի մարժան աճում է կանխատեսման առաջին տարում, երբ Խումբն իրացնում է կատարած խոշոր կապիտալ ծախսումներից ստացված օգուտը, և կայունանում է 36% մակարդակում:

Չգայնությունը ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ

Կապիտալի միջին կշռված արժեքի աճը 1.3%, վաճառքից ստացված հասույթի 14% նվազումը կամ EBITDA-ի մարժայի նվազումը 2.1 տոկոսային կետով թե՛ կանխատեսվող և թե՛ վերջնական ժամանակաշրջանում կհանգեցնի արժեզրկման ճանաչմանը:

12. Վարձակալություն

(ա) Խումբը՝ որպես վարձակալ

Խումբը վարձակալում է LTE ցանցի ենթակառուցվածքի համար օգտագործվող մի շարք տարածքներ, գրասենյակներ/սերվերների համար նախատեսված տարածքներ, հաճախորդներին սպասարկող խանութներ, ինչպես նաև որոշ մուլթ օպտիկական մանրաթելի ալիքներ:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Խումբը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

հազ. դրամ	Տարածքներ հեռահաղոր- դակցության աշտարակ- ների տեղադրման համար	Տանիքների տարածք ալեհավաք- ների տեղադրման համար	Տեղադրված սյուներ	Այլ պորտֆելներ	Հիմնական գրասենյակ	Խանութներ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	1,401,031	1,316,938	799,762	140,155	977,186	631,874	5,266,946
Ավելացումներ*	35,674	1,126,909	83,202	321,809	-	382,572	1,950,166
Տարվա մաշվածության գումար	(108,031)	(396,652)	(69,208)	(332,909)	(366,445)	(602,600)	(1,875,845)
Օտարումներ	(33,206)	-	-	-	-	-	(33,206)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,295,468	2,047,195	813,756	129,055	610,741	411,846	5,308,061
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	1,295,468	2,047,195	813,756	129,055	610,741	411,846	5,308,061
Ավելացումներ*	12,762	638,823	1,680	379,811	-	374,518	1,407,594
Վերափոխում	-	-	388,279	(9,547)	(127,856)	2,834	253,710
Տարվա մաշվածության գումար	(124,697)	(394,664)	(100,884)	(373,367)	(354,347)	(551,532)	(1,899,491)
Օտարումներ	(183,969)	(105,859)	(120,969)	-	-	(94,432)	(505,229)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	999,564	2,185,495	981,862	125,952	128,538	143,234	4,564,645

* Խումբն ունի վարձակալության պայմանագրեր, որոնց գործողության ժամկետը որոշվում է 1-6 ամիս առաջ տրվող կարճաժամկետ ծանուցման հիման վրա: Այս պայմանագրերի համար օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը ճանաչվում և ամորտիզացվում է ծանուցման ժամկետի ընթացքում: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը շարունակաբար վերաչափվում է՝ ելնելով ծանուցման չօգտագործված ժամկետից:

Գրասենյակների/խանութների տարածքների վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 5-ից 10 տարի, ցանցի տարածքի վարձակալության ժամկետը՝ 5-ից 10 տարի, իսկ մուլթ մանրաթելի վարձակալության ժամկետը՝ 10 տարի:

Վարձակալության գծով պարտավորություն

հազ. դրամ	Տարածքներ հեռահաղոր- դակցության աշտարակ- ների տեղադրման համար	Տանիքների տարածք ալեհավաք- ների տեղադրման համար	Տեղադրված սյուներ	Այլ պորտֆելներ	Հիմնական գրասենյակ	Խանութներ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	1,467,834	1,416,569	854,189	229,775	1,034,004	737,750	5,740,121
Ավելացումներ	35,674	1,093,659	83,202	321,809	-	382,572	1,916,916
Տոկոսային ծախս	174,978	208,052	101,557	83,573	89,947	50,414	708,521
Վարձավճար	(217,130)	(526,812)	(133,942)	(432,801)	(442,569)	(646,115)	(2,399,369)
Վարձակալության գծով պարտավորության դուրսգրում	(35,765)	-	-	-	-	-	(35,765)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,425,591	2,191,468	905,006	202,356	681,382	524,621	5,930,424
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	1,425,591	2,191,468	905,006	202,356	681,382	524,621	5,930,424
Ավելացումներ	12,762	615,997	1,680	379,811	-	374,518	1,384,768
Վարձակալության վերափոխում	-	-	388,279	(9,547)	(179,140)	2,834	202,426
Տոկոսային ծախս	144,689	259,539	112,562	14,181	49,324	41,367	621,662
Վարձավճար	(223,650)	(583,608)	(184,309)	(347,056)	(423,028)	(574,380)	(2,336,031)
Վարձակալության գծով պարտավորության դուրսգրում	(193,074)	(110,207)	(127,383)	-	-	(99,805)	(530,469)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,166,318	2,373,189	1,095,835	239,745	128,538	269,155	5,272,780

(բ) Խումբը՝ որպես վարձատու

Խումբը վարձակալության է հանձնում բջջային սարքեր բջջային ծառայություններից օգտվող հաճախորդներին չեղյալ չհամարվող գործառնական վարձակալության շրջանակում: Այս վարձակալությունները Խումբը դասակարգում է որպես գործառնական վարձակալություն, քանի որ դրանց շրջանակում չեն փոխանցում ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները:

Ապագա նվազագույն վարձավճարներ

Ստորև ներկայացված են դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չեղյալ չհամարվող վարձակալությունների գծով ստացվելիք նվազագույն վարձավճարները.

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Մինչև մեկ տարի	363,539	639,861
Մեկից հինգ տարի	43,231	462,271
	406,770	1,102,132

13. Պաշարներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վերավաճառքի համար նախատեսված ապրանքներ	318,242	623,352
Սպառողական նյութեր և պահեստամասեր	242,936	254,331
	561,178	877,683

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Կանխիկը դրամարկղում	61,525	72,518
Կանխիկը ճանապարհին	99,473	136,313
Բանկային հաշիվներ	1,494,609	626,818
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունում	1,655,607	835,649

Տոկոսադրույքի ռիսկին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 22-ում:

15. Մեփական կապիտալ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Ծախսեր

2020թ. և 2019թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո մինչև այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթիվը շահաբաժիններ չեն առաջարկվել:

16. Կապիտալի կառավարում

Խումբը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Խմբի գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու համար: Ներկայումս Խումբը մշակում է իր սեփական կապիտալի բացասական մեծության կառավարման ծրագիր:

Խմբի կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

2019թ. մայիսին Խումբը թողարկել է ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսեր՝ 50,000 ընդհանուր քանակով, 100 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով և տարեկան 7.5% եկամտաբերությամբ և ՀՀ դրամով պարտատոմսեր՝ 2,500 ընդհանուր քանակով, 100,000 դրամ անվանական արժեքով և 11% տարեկան եկամտաբերությամբ: Պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

18. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող Խմբի տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
		Վերահաշվարկված	Վերահաշվարկված
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	8,276,923	7,470,528	24,821,975
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	8,350,509	10,648,238	25,154,586
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	3,178,732	-	725,625
Գրավով չապահովված բանկային վարկ բաժնետիրոջից	-	-	484,863
	19,806,164	18,118,766	51,187,049
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	21,900,762	22,014,441	7,363,604
Գրավով չապահովված բանկային վարկ բաժնետիրոջից	523,688	480,804	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	236,592	2,536,481	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	16,374,811	11,294,798	2,967,996
	39,035,853	36,326,524	10,331,600

Խմբի գրավով ապահովված բանկային վարկերի դիմաց գրավադրված են հիմնական միջոցները (Ծանոթագրություն 10), «Յուքում» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերը և բանկային հաշիվների շրջանառությունը:

(ա) Գայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների համար գործող պայմանները և մարման ժամկետները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.		1 հունվարի 2019թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
						Վերահաշվարկված	Վերահաշվարկված	Վերահաշվարկված	Վերահաշվարկված
Գրավով ապահովված վարկային գիծ	ԱՄՆ դոլար	7.75%	2023	7,962,171	7,962,171	7,351,340	7,351,340	7,672,462	7,672,462
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	ՀՀ դրամ	13.00%	2019	-	-	195,938	195,938	107,413	107,413
Գրավով ապահովված վարկային գիծ	ԱՄՆ դոլար	9.00%	2020	-	-	77,080	77,080	194,278	194,278
Գրավով ապահովված վարկային գիծ	ԱՄՆ դոլար	8.00%	2019-2021	524,652	524,652	481,593	481,593	435,550	435,550
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	8.00%	2020-2021	924,559	924,559	856,780	856,780	972,015	972,015
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	8-10%	2020-2021	157,226	157,226	577,926	577,926	1,595,590	1,595,590
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	9.25%	2022	1,747,745	1,747,745	1,912,820	1,912,820	2,674,981	2,674,981
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	6m Libor+7%	2020	13,769,798	13,769,798	13,700,548	13,700,548	18,533,290	18,533,290
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	3m Libor+4%	2024	5,091,534	5,091,534	4,330,944	4,330,944	-	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	7.00%	2020-2021	523,688	523,688	480,804	480,804	484,863	484,863
Գրավով չապահովված փոխառություն	ԱՄՆ դոլար	6%	2020	3,415,324	3,415,324	2,536,481	2,536,481	725,625	725,625
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ՀՀ դրամ	0.00%	2021	-	-	-	-	9,000,000	7,552,056
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ԱՄՆ դոլար	7.8% - 9.7%	2023	-	-	-	-	4,862,216	4,862,216
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ՀՀ դրամ	0.00%	2019	-	-	-	-	1,455,000	1,455,000
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ԱՄՆ դոլար	9.27%	2022	3,183,420	3,183,420	3,185,483	3,185,483	3,765,601	3,765,601
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	Եվրո	6%+6mEur Libor	2023-2026	4,764,579	4,764,579	4,200,605	4,200,605	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ԱՄՆ դոլար	5.00%	2019	-	-	14,814	14,814	654,609	654,609
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ՀՀ դրամ	12.7%	2020	-	-	-	-	2,034,501	2,034,501
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	Եվրո	6%	2023-2025	-	-	-	-	2,897,238	2,897,238

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.		1 հունվարի 2019թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ԱՄՆ դոլար	5%-9.5%	2020	2,406,912	2,406,912	2,187,351	2,187,351	2,491,893	2,491,893
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	ՀՀ դրամ	12.00%	2020	2,408,679	2,408,679	2,425,477	2,425,477	2,409,468	2,409,468
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	Եվրո	8.03%-8.04%	2023	5,330,901	5,330,901	4,546,829	4,546,829	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	Եվրո	5.50-8.50%	2020	6,630,829	6,630,829	5,382,477	5,382,477	-	-
Ընդամենը				58,842,017	58,842,017	54,445,290	54,445,290	62,966,593	61,518,649

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խուլմբն ունի 13,769,798 հազար դրամ և 5,091,534 հազար դրամ գումարով գրավով ապահովված բանկային վարկեր: Պայմանագրերի պայմանների համաձայն՝ այդ վարկերը ենթակա են մարման համապատասխանաբար 2020թ-ին և 2024թ-ին: Մարումներ չեն կատարվել, և 13,769,798 հազար դրամ գումարով վարկը դարձել է ժամկետանց 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բացի այդ, վարկային պայմանագրերը ներառում են մի շարք ֆինանսական սահմանափակումներ, որոնք խախտվել են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս խախտման հետևանքով վարկատուները կարող են պահանջել վարկերի ըստ պահանջի մարումը: Խուլմբը վերը նշված երկու վարկերը դասակարգել է որպես կարճաժամկետ փոխառություններ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(բ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Այլ վարկեր և փոխառություններ	
	2020թ.	2019թ.
		Վերահաշվարկված
Մնացորդը առ 1 հունվարի (վերահաշվարկված)	54,445,290	61,518,649
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր փոխառություններից	1,815,461	14,469,658
Փոխառությունների մարում	(4,648,103)	(22,517,233)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(2,832,642)	(8,047,575)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	6,115,121	(559,706)
Այլ փոփոխություններ		
Փոխառությունների վաղաժամ մարման հետևանքներ	-	1,172,518
Տոկոսային ծախս (2019թ.՝ վերահաշվարկված)	4,082,977	5,043,698
Վճարված տոկոսներ	(2,968,729)	(4,682,294)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	1,114,248	1,533,922
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	58,842,017	54,445,290

19. Պահուստներ

հազ. դրամ	Տեղանքի վերականգնում	
	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	1,571,799	1,653,758
Տարվա ընթացքում (հակադարձված)/ձևավորված պահուստներ	(27,777)	(195,977)
Տարվա ընթացքում օգտագործված պահուստներ	(2,447)	(3,334)
Զեղչի ծախսագրում	121,601	117,352
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	1,663,176	1,571,799

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Խմբի կողմից իր ցանցի համար վարձակալված տարածքները պետք է վերականգնվեն իրենց սկզբնական վիճակի, և տեղադրված ակտիվները պետք է տեղափոխվեն վարձակալության պայմանագրերի դադարեցումից հետո: Պահուստը գնահատվել է հաշվի առնվելով վերականգնման ծախսումների գումարին և ժամկետին վերաբերող ռիսկերը: Գնահատումների համաձայն՝ տարածքի վերականգնման համար պահանջվող միջին ժամկետը կազմում է 11 տարի հաշվետու ամսաթվից՝ հիմք ընդունելով տեղադրված ակտիվների տնտեսական ծառայության ժամկետը և ակնկալվող ապագա տեխնոլոգիական փոփոխությունները: Վերականգնման ծախսումների ներկա արժեքը որոշվել է գեղջելով գնահատված վերականգնման ծախսումները ոչ ռիսկային անվանական 5.6% տոկոսադրույքով (2019թ-ին՝ 7.74%): Հաշվի առնելով պարտավորության երկարաժամկետ բնույթը՝ պահուստի գնահատման հետ կապված հիմնական անորոշությունը վերաբերում է այն ծախսումներին, որոնք Խումբը կկրի, և վերականգնման ժամկետներին:

Տեղանքի վերականգնման ծախսումների գծով պահուստ ձևավորելիս՝ ղեկավարությունը խորհրդակցել է իր ներքին ինժեներների հետ, որոնք դիտարկել են ցանցի տարածքների տարբեր տեսակները, ապամոնիտաժման համար անհրաժեշտ աշխատանքները և յուրաքանչյուր աշխատանքի համար պահանջվող ծախսերի միջին գումարը:

20. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարներ	7,711,656	5,878,719
Հետաձգված հասույթ ցանցի միացման ծառայության գծով	110,504	143,914
	7,822,160	6,022,633
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Բաժանորդներից որպես կանխավճար ստացված հատուցումներ	1,046,765	733,690
ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարներ	327,386	490,060
Հետաձգված հասույթ ցանցի միացման ծառայության գծով	85,346	64,153
	1,459,497	1,287,903

21. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ոչ ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր		
Ռադիոհաճախականության վճար	6,632,703	5,876,051
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	168,759	1,391,386
	6,801,462	7,267,437
Ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր		
Բջջային օպերատորներին վճարվելիք գումարներ	5,834,151	4,877,235
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	5,825,755	5,736,539
ՕԱԻ գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,851,555	4,026,294
Ռադիոհաճախականության վճար	3,299,730	2,085,842
Վճարվելիք ԱԱՀ	1,117,528	-
Արձակուրդի պահուստ	638,587	1,097,710
Վճարվելիք այլ հարկեր	321,887	354,292
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	461,771	283,532
	21,350,964	18,461,444
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	28,152,426	25,728,881

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ղեկավարության գնահատմամբ բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին, ինչը պայմանավորված է ակտիվների և պարտավորությունների կարճաժամկետ բնույթով կամ երկարաժամկետ ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող շուկայական տոկոսադրույքների հետ մոտավոր համապատասխանությամբ:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Խումբը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ:

Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է Խմբի ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և հսկողության համար: Խմբի ղեկավարությունը քաջատեղյակ է տվյալ ոլորտի ռիսկերին և խնդիրներին: Քաղաքական, սոցիալական և տնտեսական գործոնները դիտարկվում են կուտակային հիմունքով՝ ռազմավարական որոշումներ կայացնելու համար: Բացի այդ, ղեկավարությունը դասընթացների և այլ գործողությունների միջոցով նպատակ ունի ձևավորել հսկողության կանոնակարգված և կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում հաճախորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի գծով:

Ֆինանսական ակտիվների և պայմանագրի գծով ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին: Ստորև ներկայացված է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2020թ.	2019թ.
		Վերահաշվարկված
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	16,894,059	14,326,532
Պայմանագրի գծով ակտիվներ	297,559	361,589
Այլ ակտիվներ (տրամադրված փոխառություններ)	1,320	20,270
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	1,594,082	763,131
	18,787,020	15,471,522

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր հաճախորդի բնութագրերից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի հաճախորդների բազայի պարտքային ռիսկի վրա, այդ թվում՝ այն երկրին բնորոշ պարտազանցման ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները: Հասույթի կենտրոնացման վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում:

Խումբն ապրանքներ է վաճառում և ծառայություններ է մատուցում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց: Խումբը չունի այնպիսի հաճախորդ, որի հետ գործարքներին բաժին է ընկնում վաճառքի գործառնություններից ստացված հասույթի 10%-ը: Խումբը կառավարում է պարտքային ռիսկը պահանջելով կանխավճարներ խոշոր հաճախորդներից երկարաժամկետ պայմանագրերի դեպքում: Այլ պայմանագրերի համար Խումբը գնահատում է հաճախորդների վճարունակությունը՝ նախքան վճարման և սպասարկման ստանդարտ պայմաններն առաջարկելը: Իրավաբանական անձանց և վերջնական օգտատեր իրավաբանական անձանց համար Խումբը պարտքային ռիսկը վերահսկում է անհատական հիմունքով, գնահատելով յուրաքանչյուր հաճախորդի վճարունակությունը, հաշվի առնելով վճարումների ուշացումները, գործունեության ոլորտը, ժամկետայնությունը և նախկինում ֆինանսական դժվարությունների առկայության հանգամանքը:

Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի համար:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունն՝ ըստ աշխարհագրական տարածաշրջանների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2020թ.	2019թ.
Հայաստանի Հանրապետություն	3,006,368	4,085,295
ԱՊՀ այլ երկրներ	5,668,220	4,723,603
Եվրոյի գոտու երկրներ	1,449,283	3,790,090
Մերձավոր Արևելքի երկրներ	6,423,589	1,522,368
Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ	25,754	27,843
Այլ երկրներ	320,845	177,333
	16,894,059	14,326,532

Խմբի ամենախոշոր հաճախորդին՝ բջջային կապի օպերատորին և մեծածախ հաճախորդին առևտրական դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքից բաժին է ընկնում 5,128,972 հազար դրամ գումար 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,247,504 հազար դրամ):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համար

Իրավաբանական անձանց գծով դեբիտորական պարտքերը, որոնց մնացորդը գերազանցում է 20,000 հազար դրամը, Խումբը գնահատում է անհատական հիմունքով: Խումբը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորուստ կրելու ռիսկը կանխատեսելու համար (ներառելով, սակայն չսահմանափակվելով հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշներ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և հաճախորդների մասին մամուլում առկա տեղեկատվություն), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանցման տեղի ունենալու ռիսկի մասին և համընկնում են «Moody's» վարկանիշային գործակալության արտաքին պարտքային վարկանիշների սահմանումների հետ: Անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար ակնկալվող պարտքային կորուստները Խումբը գնահատում է հիմք ընդունելով ժամկետանցության կարգավիճակը և վերջին երկու տարիների ընթացքում պարտքային կորուստներ կրելու փաստացի փորձը:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, ակնկալվող պարտքային կորուստների և պարտքային որակի վերաբերյալ համապատասխանաբար 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2020թ. հազ. դրամ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	Ընդամենը
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	8,559,045	7,580,830	16,139,875
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(31,896)	(1,570,238)	(1,602,134)
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների	8,527,149	6,010,592	14,537,741
2019թ. հազ. դրամ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	Ընդամենը
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	7,930,768	5,355,692	13,286,460
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(60,365)	(1,313,405)	(1,373,770)
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների	7,870,403	4,042,287	11,912,690

5,128,972 հազար դրամ գումարով դեբիտորական պարտքերը (որից 4,418,434 հազար դրամ գումարով պարտքերը ժամկետանց են ավելի քան 365 օր) վերաբերում են մեկ պայմանագրային կողմի, որի հետ կապված Խումբը կրում է ինտերնետի և ՕՆԻ-ի գծով ծախսումներ և ունի համապատասխան կրեդիտորական պարտքեր: Այս դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը ենթակա են մարման գույք հիմունքով: Այս դեբիտորական պարտքերը ներառված են «ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, չարժեզրկված» դասում:

Բացի վերը նշված դերիտորական պարտքերի, Խմբի գնահատմամբ 87,975 հազար դրամ գումարով անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձանց դերիտորական պարտքերն իրենցից ներկայացնում են բարձր պարտքային ռիսկ (4,522 հազար դրամ համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստներով), իսկ 3,856,620 հազար դրամ գումարով պարտքերը՝ ցածր պարտքային ռիսկ (27,968 հազար դրամ համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստներով): Խումբը պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ այն տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորստի ռիսկը կանխատեսելու համար (որոնք ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով՝ արտաքին պարտքային վարկանիշներ, տեղեկատվություն հնարավոր ֆինանսական դժվարությունների և ժամկետանց օրերի վերաբերյալ), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց առևտրական դերիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2020թ.	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ ներառյալ ԱԿՊ	ԱԿՊ	ԱԿՊ մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ առանց ԱԿՊ
հազ. դրամ				
Ոչ ժամկետանց	376,826	(6,851)	1.82%	369,975
0 - 30 օր ժամկետանց	93,497	(6,210)	6.64%	87,287
31 - 90 օր ժամկետանց	67,880	(10,882)	16.03%	56,998
91 - 180 օր ժամկետանց	58,842	(20,509)	34.85%	38,333
181 - 270 օր ժամկետանց	43,984	(30,930)	70.32%	13,054
271 - 365 օր ժամկետանց	36,585	(32,409)	88.59%	4,176
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	465,498	(465,498)	100.00%	-
	1,143,112	(573,289)	50.15%	569,823

2019թ.	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ ներառյալ ԱԿՊ	ԱԿՊ	ԱԿՊ մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ առանց ԱԿՊ
հազ. դրամ				
Ոչ ժամկետանց	446,597	(7,413)	1.7%	439,184
0 - 30 օր ժամկետանց	97,814	(7,353)	7.5%	90,461
31 - 90 օր ժամկետանց	87,795	(13,860)	15.8%	73,935
91 - 180 օր ժամկետանց	101,790	(27,385)	26.9%	74,405
181 - 270 օր ժամկետանց	62,587	(35,457)	56.7%	27,130
271 - 365 օր ժամկետանց	36,597	(32,211)	88.0%	4,386
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	382,198	(382,198)	100.0%	-
	1,215,378	(505,877)	41.6%	709,501

2020թ.

հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ ներառյալ ԱԿՊ	ԱԿՊ	ԱԿՊ մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ առանց ԱԿՊ
Ոչ ժամկետանց	1,722,288	(20,658)	1.2%	1,701,630
0 - 30 օր ժամկետանց	48,355	(10,004)	20.7%	38,351
31 - 90 օր ժամկետանց	53,068	(29,998)	56.5%	23,070
91 - 180 օր ժամկետանց	65,774	(55,151)	83.9%	10,623
181 - 270 օր ժամկետանց	72,961	(68,298)	93.6%	4,663
271 - 365 օր ժամկետանց	56,356	(55,625)	98.7%	731
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	1,360,557	(1,353,130)	99.5%	7,427
	3,379,359	(1,592,864)	47.1%	1,786,495

2019թ.

հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ ներառյալ ԱԿՊ	ԱԿՊ	ԱԿՊ մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ առանց ԱԿՊ
Ոչ ժամկետանց	1,591,611	(18,659)	1.2%	1,572,952
0 - 30 օր ժամկետանց	68,400	(13,858)	20.3%	54,542
31 - 90 օր ժամկետանց	74,134	(40,823)	55.1%	33,311
91 - 180 օր ժամկետանց	68,134	(54,949)	80.7%	13,185
181 - 270 օր ժամկետանց	53,457	(49,204)	92.0%	4,253
271 - 365 օր ժամկետանց	45,136	(44,523)	98.6%	613
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	1,551,129	(1,525,644)	98.4%	25,485
	3,452,001	(1,747,660)	50.6%	1,704,341

Խումբն օգտագործում է պահուստավորման մատրից անհատական հիմունքով չգնահատվող իրավաբանական անձանցից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի և ֆիզիկական անձանցից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որը ներառում է մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչ դուրս գրում հաջորդական փուլերով: «Roll rate»-երը հաշվարկվում են առանձին հիմունքով տարբեր սեզմենտների հաճախորդների համար՝ հիմք ընդունելով գնված ծառայության տեսակը: Կորստի մակարդակը հիմնված է վերջին երկու տարիների ընթացքում կրած փաստացի պարտքային կորուստների վրա: Խմբային հիմունքով գնահատվող դեբիտորական պարտքերի համար կիրառվում է 100% արժեզրկման դրույք ավելի քան 365 օր ժամկետանց հաճախորդների համախառն առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով: Պակաս ժամկետով ժամկետանց առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով կիրառվում են արժեզրկման ավելի ցածր դրույքներ:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններ

Ստորև ներկայացված է առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում:

հազ. դրամ	2020	2019
Մնացորդը տարեկզբի դրությամբ	(3,627,307)	(2,870,186)
Ճանաչված արժեզրկումից կորուստ	(88,201)	(907,590)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	(73,186)	-
Դեբիտորական պարտքերի դուրսգրում	20,407	150,469
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	(3,768,287)	(3,627,307)

Բանկային հաշիվների մնացորդներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 1,494,609 հազար դրամ գումարով բանկային հաշիվների մնացորդներ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 626,818 հազար դրամ): Բանկային հաշիվների ընդհանուր մնացորդներից 1,444,062 հազար դրամ գումարը պահվում է B1-B3 պարտքային վարկանիշով հայկական բանկերում:

Խմբի գնահատմամբ բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետայնության պատճառով:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Խմբի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման մոտեցումն է մշտապես ապահովել հնարավորինս բավարար իրացվելիություն պահանջվող ժամկետներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ թե՛ սովորական, թե՛ արտասովոր պայմաններում՝ առանց անընդունելի վնասների հանգեցնելու կամ Խմբի հեղինակությունը վտանգի ենթարկելու:

Այս նպատակով Խումբը կատարում է դրամական հոսքերի կարճաժամկետ կանխատեսումներ՝ հիմք ընդունելով գործառնական և ներդրումային գործունեության բնույթով պայմանավորված ֆինանսական պահանջները: Որպես կանոն, այս պահանջները կանխատեսվում են տարեկան և ամսական կտրվածքով: Խումբը ձգտում է ապահովել դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների այնպիսի չափ, որը կգերազանցի ֆինանսական պարտավորություններից (բացառությամբ առևտրական կրեդիտորական պարտքերից) ակնկալվող դրամական միջոցների արտահոսքը հաջորդ 60 օրերի ընթացքում:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը՝ ներառյալ հաշվարկված տոկոսների վճարումները:

2020թ. հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագրային դրամական հոսքեր					
		Ընդամենը	Ցպահանջ և մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ							
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	30,177,685	31,803,206	19,036,620	3,837,441	5,735,644	3,193,501	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկ բաժնետիրոջից	523,688	532,910	6,211	526,699	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն բաժնետերերից	3,415,324	3,438,239	28,019	159,971	3,250,249	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	24,725,320	25,732,752	13,565,292	3,187,529	5,175,258	3,435,559	369,114
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,890,886	3,182,718	30,274	174,075	2,978,369	-	-
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	5,994,514	6,048,581	4,517,607	1,347,057	183,917	-	-
Վճարվելիք ռադիոհաճախակա- նության օգտագործման վճար	9,932,433	10,429,134	837,054	2,511,161	3,348,215	3,732,704	-
Բջջային օպերատորներին վճարվելիք գումարներ	5,834,151	5,834,151	5,834,151	-	-	-	-
ՕԱԻ գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,851,555	3,851,555	3,851,555	-	-	-	-
Վարձակալության գծով կրեդիտորական պարտքեր	5,272,780	7,655,049	580,114	1,072,098	989,357	2,592,049	2,421,431
	92,618,336	98,508,295	48,286,897	12,816,031	21,661,009	12,953,813	2,790,545
Պայմանագրային դրամական հոսքեր (վերահաշվարկված)							
2019թ. հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք (վերահաշ- վարկված)	Ընդամենը	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ							
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	29,484,969	31,013,056	19,834,159	2,881,139	3,301,303	4,996,455	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկ բաժնետիրոջից	480,804	506,471	5,704	500,767	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն բաժնետերերից	2,536,481	2,589,930	24,550	2,565,380	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	21,943,036	23,977,677	9,822,496	2,479,528	3,491,397	7,556,810	627,446
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,674,423	3,161,884	28,099	162,152	216,007	2,755,626	-
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	7,127,925	7,358,974	3,651,439	2,149,378	1,507,513	50,644	-
Վճարվելիք ռադիոհաճախակա- նության օգտագործման վճար	7,961,893	8,658,848	525,000	1,575,000	2,100,000	4,458,848	-
Բջջային օպերատորներին վճարվելիք գումարներ	4,877,235	4,877,235	4,877,235	-	-	-	-
ՕԱԻ գծով կրեդիտորական պարտքեր	4,026,294	4,026,294	4,026,294	-	-	-	-
Վարձակալության գծով կրեդիտորական պարտքեր	5,930,424	9,844,190	593,342	1,410,660	1,339,674	2,498,057	4,002,457
	87,043,484	96,014,559	43,388,318	13,724,004	11,955,894	22,316,440	4,629,903

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարների չափով:

(ե) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը Խմբի եկամտի կամ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Խումբը չի կիրառում հեջի հաշվառում շահույթի կամ վնասի տատանումները կառավարելու համար:

Արժույթային ռիսկ

Խումբը ենթարկվում է արժույթային ռիսկին ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթներով հիմնականում ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով արտահայտված գնումների և փոխառությունների հետ կապված:

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Խմբի ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված	Եվրոյով արտահայտված	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված	Եվրոյով արտահայտված
	2020թ.	2020թ.	2019թ.	2019թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	9,731,383	1,688,984	4,752,150	5,212,663
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	184,108	70,247	192,814	49,831
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(9,900,475)	(2,541,885)	(11,886,284)	(3,313,305)
Վարկեր և փոխառություններ	(34,615,495)	(21,817,843)	(33,363,020)	(18,460,855)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	(2,637,446)	-	(2,420,986)	-
Համախառն ենթարկվածություն	(37,237,925)	(22,600,497)	(42,725,326)	(16,511,666)

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
1 ԱՄՆ դոլար	522.59	480.24	489.03	479.70
1 եվրո	641.11	537.46	558.49	537.26

Չգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր անը (նվազումը) ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացվել է ենթադրելով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ, և հաշվի չառնելով կանխատեսվող առք ու վաճառքի ազդեցությունը:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
	Ճահույթ կամ վնաս	Ճահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2020թ. (10% փոփոխություն)	3,723,793	2,260,050
31 դեկտեմբերի 2019թ. (10% փոփոխություն) (վերահաշվարկված)	4,272,533	1,651,167

ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% նվազումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կունենար համարժեք՝ սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված արտարժույթների վրա վերը նշված գումարների չափով՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Ղեկավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Իսմբի ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա՝ մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում ֆիքսված կամ փոփոխուն տոկոսադրույքներ կիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Իսմբի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների կառուցվածքը՝ տոկոսադրույքների կտրվածքով:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2020թ.	2019թ.
	Վերահաշվարկված	
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	1,320	20,270
Ֆինանսական պարտավորություններ	(35,216,106)	(33,551,232)
	(35,214,786)	(33,530,962)
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	(23,625,911)	(20,894,058)
	(23,625,911)	(20,894,058)

Իրական արժեքի զգայնության վերլուծություն ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների համար

Խումբը ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները չի հաշվառում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես վաճառքի համար մատչելի: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

Դրամական միջոցների զգայունության վերլուծություն փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը նախքան հարկումը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս	
	100 բկ աճ	100 բկ նվազում
2020թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(193,732)	193,732
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(193,732)	193,732
2019թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(167,152)	167,152
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(167,152)	167,152

23. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Խումբն ամբողջովին չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ Խմբի տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց: Զանի դեռ Խումբը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Խումբը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2020թ. և հաջորդ տարիներ համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոնները համամասն են ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար, սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տուկոսների հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվում են շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն դրամը հարկային տարում:

- միջսահմանային գործարքներ կապակցված կողմերի միջև,
- միջսահմանային գործարքներ օֆշորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից,
- կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող որոշ գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Քանի որ հարկային մարմինները և դատարանները չունեն տրանսֆերային գնագոյացման կանոնների կիրառման փորձ, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման նոր կանոնների ազդեցությունը այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկլարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

24. Կապակցված կողմեր

(ա) Հսկողություն

Խմբի սեփականատերերի կազմը հետևյալն է.

«ԱյՅու Թեկեքմյունիքեյթ» ՍՊԸ	29.09%
Արամ Խաչատրյան	24.35%
Գուրգեն Խաչատրյան	11.91%
Արտյոմ Խաչատրյան	11.91%
«Փորա-Բանկ» բաժնետիրական առևտրային բանկ	10.50%
Սուրիկ Պողոսյան	6.30%
Ալեքսանդր Եսայան	2.97%
Հայկ Եսայան	2.97%

«ԱյՅու Թեկեքմյունիքեյթ» ՍՊԸ-ի սեփականատերերն են Գուրգեն Խաչատրյանը և Արտյոմ Խաչատրյանը՝ բաժնետոմսերի հավասար համամասնությամբ: Խումբը չունի վերջնական հսկող կողմ:

(բ) Գործարքներ առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային կառավարչական անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային կառավարչական անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է անձնակազմի գծով ծախսերում:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	577,463	575,231

Բացի այդ, 2020թ. ընթացքում աշխատանքից ազատված առանցքային կառավարչական անձնակազմին տրամադրվել է 140 միլիոն դրամի չափով ազատման նպաստ (2019թ-ին ազատման նպաստ չի տրամադրվել):

(գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են Իսմբի այլ գործարքները կապակցված կողմերի հետ:

(i) Հասույթ և այլ եկամուտ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Ապրանքների, հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք և ծառայությունների մատուցում Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	10,200	16,736	13,702	11,997

(ii) Ծախսեր

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Տարածքների վարձակալություն Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	52,614	66,923	36,496	15,444
Այլ ստացված ծառայություններ Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	158,748	261,916	18,657	-

(iii) Ապրանքների գնում

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Ապրանքների գնում Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	52,614	26,775	36,496	(1,170)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների գնում Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	158,748	989,540	18,657	(338,048)

(iv) Ստացված փոխառություններ և թողարկված պարտքային արժեթղթեր

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի*	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Վերահաշվարկված				
Ստացված փոխառություններ				
Բաժնետերեր	445,233	2,028,651	3,939,012	3,017,285
Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	-	7,107,995	24,725,320	21,943,036

* Ներկայացված է ստացված փոխառությունների մնացորդների անվանական արժեքը:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Իսմբի բաժնետերերը չէին տիրապետում Իսմբի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերին (2019թ-ին՝ 442,763 հազար դրամ):

25. Դուստր կազմակերպություններ

2018թ. հունիսի 7-ի Ընկերությունը հիմնադրել է նոր ընկերություն՝ «Յուրփեյ» ՓԲԸ:

Դուստր կազմակերպություն	Գրանցման երկիր	2020թ.	2019թ.
		Սեփականություն/ Ձայնի իրավունք	Սեփականություն/ Ձայնի իրավունք
«Յուրփեյ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%

26. Չափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

27. Միավորների ուղղում

2020թ-ին Խումբը հայտնաբերել է, որ կապակցված կողմերից ստացված մի քանի գրավով չապահովված փոխառությունների նկատմամբ կիրառել է սխալ պայմաններ 2017-2019թթ. ընթացքում, ինչը հանգեցրել է նախորդ տարիներում վարկերի և փոխառությունների պակաս ներկայացմանը և տոկոսային ծախսերի ավել ներկայացմանը: Բացի այդ, Խումբը հայտնաբերել է, որ միավորված փաթեթների վաճառքից առաջացած պայմանագրի գծով ակտիվները սխալմամբ կրկնօրինակվել են 2019թ. իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում: Միավորներն ուղղվել են նախորդ ժամանակաշրջանների համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ազդեցությունը կրող յուրաքանչյուր համապատասխան հոդվածի վերահաշվարկի միջոցով: Ստորև բերվող աղյուսակներում ամփոփ կերպով ներկայացված է սխալների ուղղման ազդեցությունը Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(ա) Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

հազ. դրամ	Միավոր ուղղման ազդեցություն		
	Ըստ նախորդ ժամանակաշրջանի հաշվետվության	Ճշգրտումներ	Վերահաշվարկված
1 հունվարի 2019թ.			
Ընդամենը ակտիվներ	119,136,907	-	119,136,907
Վարկեր և փոխառություններ	60,640,530	878,119	61,518,649
Ընդամենը պարտավորություններ	102,742,212	878,119	103,620,331
Կուտակված վնաս	(19,652,067)	(878,119)	(20,530,186)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	16,394,695	(878,119)	15,516,576

հազ. դրամ	Միավոր ուղղման ազդեցություն		
	Ըստ նախորդ ժամանակաշրջանի հաշվետվության	Ճշգրտումներ	Վերահաշվարկված
31 դեկտեմբերի 2019թ.			
Պայմանագրի գծով ակտիվներ	597,042	(235,453)	361,589
Ընդամենը ակտիվներ	106,957,236	(235,453)	106,721,783
Վարկեր և փոխառություններ	53,625,324	819,966	54,445,290
Ընդամենը պարտավորություններ	96,942,106	819,966	97,762,072
Կուտակված վնաս	(25,093,618)	(1,055,419)	(26,149,037)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	10,015,130	(1,055,419)	8,959,711

(բ) Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն

հազ. դրամ	Միավոր ուղղման ազդեցություն		
	Ըստ նախորդ ժամանակաշրջանի հաշվետվության	Ճշգրտումներ	Վերահաշվարկված
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար			
Հասույթ	40,545,482	(235,453)	40,310,029
Ֆինանսական ծախսեր	(7,088,875)	58,153	(7,030,722)
Վնաս և այլ համապարփակ վնաս տարվա համար	(5,441,551)	(177,300)	(5,618,851)

28. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար Խմբի անդամ ընկերությունների կողմից:

(ա) Համախմբման հիմունքներ

(i) Դուստր կազմակերպություններ

Դուստր կազմակերպությունները Խմբի կողմից վերահսկվող ընկերություններ են: Խումբը վերահսկողություն ունի կազմակերպության նկատմամբ, երբ այդ կազմակերպությունում իր ներգրավվածության արդյունքում այն ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և կազմակերպության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն: Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ վերահսկումը սկսելու պահից մինչև վերահսկման դադարեցումը: Անհրաժեշտության դեպքում դուստր կազմակերպությունների կողմից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականության հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով: Դուստր կազմակերպությունում չվերահսկող բաժնեմասերին բաժին ընկնող վնասը վերագրվում է չվերահսկող բաժնեմասերին, նույնիսկ եթե դրա արդյունքում չվերահսկող բաժնեմասերի մնացորդը դառնում է բացասական:

(ii) Համախմբման ընթացքում բացառվող գործառնություններ

Ներխմբային հաշվարկների մնացորդները և գործառնությունները, ինչպես նաև ներխմբային գործառնություններից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են: Բաժնային մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտների հետ իրականացվող գործառնություններից առաջացող չիրացված եկամուտը բացառվում է ներդրման դիմաց Խմբի կողմից ներդրման օբյեկտում ունեցած մասնակցության չափով: Չիրացված վնասը բացառվում է նույն կերպ ինչ որ և չիրացված եկամուտը՝ միայն արժեզրկման հայտանիշ չհանդիսանալու չափով:

(բ) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում:

(գ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախս

Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- դերիտորական և կրեդիտորական պարտքերի գծով գեղչի ծախսագրումը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով,
- ֆինանսական ծախսերում ներառված վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսային ծախսերը:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը դադարում է պարտքային առումով արժեզրկված լինելուց, հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հիմունքով:

Փոխառության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի չեն որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(դ) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստը իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(ե) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց գեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել կարճաժամկետ դրամական պարգևավճարների տեսքով, եթե Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(գ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով՝ կիրառելով հարկի այն դրույքաչափերը, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում՝

- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում բիզնեսի միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպություններում, ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում կատարվող ներդրումներին, այնքանով որքանով Խումբը կարող է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները, և հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Խումբն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթի գումարը որոշվում է հակադարձման ենթակա համապատասխան հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումների մասով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Խմբի առանձին դուստր կազմակերպությունների գործարար ծրագրերի հիման վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել այդ ակտիվները:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքաչափերը, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Խումբը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Խումբը տվյալ պահին ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվները և հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

(Է) Պաշարներ

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, արտադրության կամ վերամշակման ծախսումները և պաշարները ներկայիս վայր և առկա վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ գնահատված ծախսումները:

(ը) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսումները, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսումները, տեղանքի վերականգնման ծախսումները, ինչպես նաև կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Ձեռք բերված համակարգչային ծրագրերը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մաս, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղադրիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Խումբը կիոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման համար պատրաստ լինելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման համար պատրաստ լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Վարձակալված ակտիվների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է վարձակալության ժամկետից և ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հայտնի է, որ Խումբը ձեռք կրերի ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի վերջում: Հոդատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների խոշոր բաղկացուցիչների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն հաշվետու և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

– շենքեր	40 տարի
– ցանցային ենթակառուցվածք	5-25 տարի
– սարքավորումներ	1-10 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5 տարի
– տնտեսական միջոցներ	1-5 տարի
– վարձակալված հիմնական միջոցների փարձակալության ժամկետից և 20 տարի փարձակալվումներ ժամկետից նվազագույնը	

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(թ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Գուդվիլ

Գուդվիլը, որն առաջանում է դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերման արդյունքում, չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեքկումից կորուստները:

(ii) Այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Խմբի կողմից ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեքկումից կորուստները:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ Խմբի ներսում ստեղծված գուդվիլը և ֆիրմային անվանումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iv) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում վերջինիս օգտագործման համար պիտանի դառնալու ամսաթվից, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

– լիցենզիաներ և ապրանքային նշաններ	6-16 տարի
– բիլինգային համակարգ	10 տարի
– այլ համակարգչային ծրագրեր	1-10 տարի
– հաճախորդների բազա	8 տարի
– տարողունակության ՕԱԻ	5-15 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ճանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ պարտքային գործիքներում ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ բաժնային գործիքներում ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքում ներդրումը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին Խումբը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Խմբի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապաճանաչման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Խումբը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխառվածքային հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Խմբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղաժամ մարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ լրացուցիչ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտ կամ կորուստ նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, բանկային օվերդրաֆտները և առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Խումբը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Խումբը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանության (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Խումբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք զեղչվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Խումբը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Խումբը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտում շահույթում կամ վնասում՝ փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ բանկերի կողմից ֆիքսված տոկոսադրույքների փոփոխությունները << ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով բանկերն իրավունք ունեն կատարել նման փոփոխություն և Խումբը հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքը Խումբը հաշվառում է կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է լինելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես մարումից օգուտի կամ կորստի մաս: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում:

(iv) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Խումբը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Խումբն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Խումբը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Խումբը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրազործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(ի) Բաժնետիրական կապիտալ

Խմբի բաժնետոմսերը ենթակա են մարման բաժնետիրոջ ընտրությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Խումբը պարտավոր է վճարել դուրս եկող բաժնետիրոջն իր գուտ ակտիվների նրա բաժնեմասը դրամական միջոցներով, կամ բաժնետիրոջ համաձայնության դեպքում՝ բնասիրային տեսքով:

ՀՀՄՄ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացում» համաձայն՝ բաժնետերերին վերագրելի գուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններում, քանի որ դեկլարությունը գտնում է, որ Խմբի վերադարձնելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են ՀՀՄՄ 32 ստանդարտով սահմանված սեփական կապիտալում վերադարձնելի ֆինանսական գործիքների ներկայացման բոլոր պահանջները:

(լ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ և պայմանագրի գծով ակտիվներ

Խումբը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Խմբային հիմունքով գնահատվող առևտրական դերիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Խումբը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Խմբի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Խումբը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականությունները, եթե Խումբը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո հաջորդող 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից (կամ ավելի կարճ ժամկետում, եթե ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետը պակաս է 12 ամսից):

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ֆինանսական գործիքի պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Խմբին հասանելիք դրամական հոսքերի և Խմբի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերություն):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գեղջվում ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտագանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- Խմբի կողմից փոխառության կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Խումբն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ հաճախորդը կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Խումբը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Խումբը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Խմբի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Գուղվիի և օգտակար ծառայության անսահմանափակ ժամկետ ունեցող կամ շահագործման համար դեռ ոչ պիտանի ոչ նյութական ակտիվների համար փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է յուրաքանչյուր տարի նույն ժամանակ:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Գուդվիլի արժեզրկման ստուգման նպատակով դրամաստեղծ միավորները, որոնց բաշխվել է գուդվիլը, միավորվում են այնպես, որպեսզի արժեզրկման ստուգման մակարդակն արտացոլի այն նվազագույն մակարդակը, որում ներքին կառավարման նպատակներով գուդվիլը ենթարկվում է մոնիտորինգի: Բիզնեսի միավորման արդյունքում ձեռքբերված գուդվիլը բաշխվում է դրամաստեղծ միավորների այն խմբերին, որոնք ակնկալվում է, որ օգուտներ կստանան բիզնեսի միավորման սիներգիաներից:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը՝ օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են մինչև վերջիններիս ներկա արժեքը՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը: Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստը բաշխվում է այնպես, որ նախ նվազեցվի դրամաստեղծ միավորին (կամ դրամաստեղծ միավորների խմբին) բաշխված գուդվիլի հաշվեկշռային արժեքը և, այնուհետև, այդ դրամաստեղծ միավորի (դրամաստեղծ միավորների խմբի) կազմի մեջ մտնող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ համամասնորեն:

Գուդվիլի գծով արժեզրկումից կորուստը չի հակադարձվում: Այլ ակտիվների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, պարզելու համար, թե արդյոք գոյություն ունի որևէ հայտանիշ ըստ որի արժեզրկումից կորուստը նվազել է կամ այլևս գոյություն չունի: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է այն դեպքում, եթե տեղի է ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այնքանով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե այդ ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(խ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղչի ծախսագրումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

Տեղանքի վերականգնում

Կիրառելի օրենսդրական պահանջների համաձայն՝ տեղադրված ցանցային հարմարանքների համար վարձակալված տարածքի վերականգնման գծով պահուստը ճանաչվում է հարմարանքների տեղադրման պահին:

(ծ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Խումբը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

Խումբը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի մեկնարկին կամ փոփոխության դեպքում Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչին՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Խումբը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Խմբին չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Խումբը կիրառորդի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Խումբը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Խումբը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորդի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորդի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Խմբի գնահատականի փոփոխություն, եթե Խումբը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

COVID-19 հետ կապված զիջումներ վարձակալության գծով

Խումբը կիրառել է «COVID-19 հետ կապված զիջումներ վարձակալության գծով – ԺՀՄՄ 16-ի փոփոխություն»: Խումբը կիրառում է գործնական բնույթի պարզեցում, որը թույլ է տալիս չգնահատել թե արդյոք, որոշակի պահանջներ բավարարող վարձակալության գծով զիջումները, որոնք COVID-19 համավարակի ուղղակի հետևանքներն են, իրենցից ներկայացնում են վարձակալության վերափոխումներ: Խումբը գործնական բնույթի պարզեցումը հետևողականորեն կիրառում է համանման բնութագրեր ունեցող և համանման հանգամանքներում կիրառվող պայմանագրերի

նկատմամբ: Վարձակալության պայմանագրերի վարձակալության գծով զիջումների հետ կապված, որոնց համար Խումբը որոշում է չկիրառել գործնական բնույթի պարզեցում, կամ որոնք չեն բավարարում գործնական բնույթի պարզեցման կիրառման պահանջները, Խումբը գնահատում է, թե արդյոք առկա է վարձակալության վերափոխում:

Խումբը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի մեկնարկին կամ փոփոխության դեպքում Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչին՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Երբ Խումբը հանդես է գալիս որպես վարձատու, վարձակալության սկզբում այն որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելիս Խումբը գնահատում է, թե արդյոք վարձակալության շրջանակում փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Եթե ռիսկերն ու հատույցները փոխանցվում են, վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, այլապես՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Որպես այս գնահատման մաս, Խումբը դիտարկում է որոշակի ցուցանիշներ, մասնավորապես, արդյոք վարձակալության ժամկետը ներառում է ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Երբ Խումբը հանդես է գալիս որպես միջանկյալ վարձատու, այն առանձին է հաշվառում վարձակալության հիմնական պայմանագրում և ենթավարձակալությունում իր մասնաբաժինները: Խումբը ենթավարձակալությունը դասակարգում է հիմք ընդունելով վարձակալության հիմնական պայմանագրից առաջացող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը, այլ ոչ՝ հիմքում ընկած ակտիվը: Եթե վարձակալության հիմնական պայմանագիրն իրենից ներկայացնում է կարճաժամկետ վարձակալություն, որի նկատմամբ Խումբը կիրառվում է վերը նշված ազատումը, ենթավարձակալությունը դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն:

Եթե պայմանավորվածությունը պարունակում է վարձակալության և ոչ վարձակալության բաղադրիչներ, Խումբը հատուցումը պայմանագրի բաղադրիչների միջև բաշխելու համար կիրառում է ՖՀՄՄ 15:

Գործառնական վարձակալությունից ստացված վարձավճարները Խումբը ճանաչում է որպես եկամուտ զծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ որպես «այլ հասույթ» հոդվածի մաս:

(կ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Խմբի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեությունում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթ և կրել ծախսեր, ներառյալ Խմբի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթը և ծախսերը: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր որոշում կայացնողի կողմից, սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Խումբը հանդիսանում է մեկ գործառնական սեզմենտ:

29. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2020թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խումբը ժամկետից շուտ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները հստակեցնում են, թե որ ծախսումներն է Խումբը ներառում պայմանագրի կատարման ծախսումները որոշելիս՝ պայմանագրի անբարենպաստ լինելը գնահատելու համար: Փոփոխությունները գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար: Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ փոփոխությունների կիրառման կուտակային հետևանքը ճանաչվում է որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների սկզբնական մնացորդի ճշգրտում՝ ըստ կիրառելիության: Համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում: Խումբը որոշել է, որ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա բոլոր պայմանագրերը կավարտվեն մինչև փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելը:

(բ) Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում. Փուլ 2 (ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 7, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ)

Փոփոխություններն անդրադառնում են այն հարցերին, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում, ներառյալ փոփոխությունների ազդեցությունը պայմանագրային դրամական հոսքերի կամ հեջավորման հարաբերությունների վրա՝ ուղենիշային տոկոսադրույքն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով փոխարինելու արդյունքում: Փոփոխությունները նախատեսում են գործնական բնույթի ազատում ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 7, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 16 որոշակի պահանջներից, որոնք վերաբերում են.

- ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություններին և
- հեջի հաշվառմանը:

(i) Դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն

Փոփոխությունները Խմբից կպահանջեն հաշվառել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունը, որը պահանջվում է ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման դեպքում՝ թարմացնելով ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի LIBOR դրույքով 18,632,618 հազար դրամի չափով գրավով ապահովված բանկային վարկեր, որոնք ենթական են IBOR դրույքով բարեփոխման: Խումբն ակնկալում է, որ այս փոփոխությունների գծով ճշգրտումներ կատարելու արդյունքում չի առաջանա նշանակալի օգուտ կամ կորուստ:

(ii) Հեջի հաշվառում

Փոփոխությունները նախատեսում են բացառություններ հեջի հաշվառման պահանջների հետ կապված հետևյալ դրույթներում.

- Թույլ տալ փոփոխություն հեջավորման հարաբերության նախորդման հետ կապված՝ բարեփոխումով պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար:
- Բարեփոխումով պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար դրամական հոսքերի հեջում հեջավորված հոդվածի գծով փոփոխություն կատարելիս՝ դրամական հոսքերի հեջի պահուստում կուտակված գումարը կդիտարկվի որպես այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի վրա հիմնված, որով որոշվում են են հեջավորված ապագա դրամական հոսքերը:

- Երբ հոդվածների խումբը նախորոշվում է որպես հեջավորված հոդված, և խմբի հոդվածի հետ կապված կատարվում է փոփոխություն բարեփոխումով պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար, հեջավորված հոդվածները բաշխվում են ենթախմբերի հեջավորվող ուղենիշային տոկոսադրույքների հիման վրա:
- Եթե Խումբը ողջամտորեն ակնկալում է, որ այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքն առանձին նույնականացվող է 24 ամսվա ընթացքում, ապա չի արգելվում տոկոսադրույքը նախորոշել որպես պայմանագրորեն չհատկորոշված ռիսկային բաղադրիչ, եթե այն առանձին նույնականացվող չէ նախորոշման ամսաթվի դրությամբ:

Հեջի հաշվառման բացակայության պատճառով Խումբը չի ակնկալում որևէ ազդեցություն IBOR-ի անցման հետ կապված:

(iii) Բացահայտում

Փոփոխություններն Խմբից կպահանջեն բացահայտել լրացուցիչ տեղեկատվություն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում առաջացող ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության և ռիսկերի կառավարման համար իրականացվող համապատասխան գործողությունների վերաբերյալ:

(iv) Անցում

Խումբը մտադիր է կիրառել փոփոխությունները 2021թ. հունվարի 1-ից: Փոփոխությունների կիրառումն ազդեցություն չի ունենա 2020թ. կամ նախորդ ժամանակաշրջանների համար ներկայացված գումարների վրա:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Հիմնական միջոցներ. Մուտքեր նախքան նպատակային օգտագործումը (ՀՀՄՄ 16-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ (ՖՀՄՄ 3-ի փոփոխություններ)
- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների (ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ